

NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM

VÝSKUMNÝ ÚSTAV PÔDOZNALECTVA
A OCHRANY PÔDY

KNIŽNÝ KATALÓG 2025

*Kniha je najtichším a najstálejším priateľom.
Je najprístupnejším a najmúdrejším poradcom a najtrpezlivejším učiteľom.
— Charles William Eliot*

Knižný katalóg je vydaný pri príležitosti 65. výročia založenia
Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy

Obsah

ÚVOD	4
Doc. RNDr. GABRIELA BARANČIKOVÁ, CSc.	5
Pôdny organický uhlík a jeho odozva na využívanie krajiny Slovenska.....	6
Aktuálny stav vybraných rašelinísk Slovenska s dôrazom na ich pedologické vlastnosti.....	6
Pôdny organický uhlík v poľnohospodárskej krajine – modelovanie zmien v priestore a čase.....	7
Filtračná a transportná funkcia pôdy	7
Jednotné pracovné postupy rozborov pôd.....	8
Príručka pre aplikáciu kalu z čistiarní odpadových vôd do poľnohospodárskej pôdy.....	8
Prof. Ing. JOZEF KOBZA, CSc.	9
Monitoring pôd SR. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2018 – 2022)	10
Monitoring pôd SR. Aktuálny stav a vývoj monitorovaných pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2013 – 2017).....	10
Monitoring pôd Slovenskej republiky. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2007 – 2012) ..	11
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu poľnohospodárskych pôd senzitivného územia Vranov – Strážske - Michalovce s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení	11
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Prešov a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	12
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Košice a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	12
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Krompachy – Rudňany a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	13
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Bratislava a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	13
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Sereď – Šaľa s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	14
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Žilina a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	14
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Banská Bystrica a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	15
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Ružomberok a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	15
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Horná Nitra s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	16
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia vplyvu magnezitových závodov (Jelšava-Lubeník a Hačava) s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení	16
Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Žiarskej kotliny s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení.....	17
Pedológia (vo svetle novších poznatkov).....	17
Kritériá pre identifikáciu rizikových oblastí kontaminácie poľnohospodárskych pôd a metodické postupy ich hodnotenia.....	18
Fyzikálne vlastnosti pôdy.....	18
RNDr. JARMILA MAKOVNÍKOVÁ, CSc.	19
Metodické postupy pre kvantifikáciu a hodnotenie agroekosystémových služieb	20
Peňažné a nepeňažné hodnotenie ekosystémových služieb vo vybraných regiónoch Slovenska.....	20
Potenciál ekosystémových služieb prírodného kapitálu ako nástroj hodnotenia sociálno-ekonomického potenciálu územia.....	21
Modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb	21
Potenciál agroekosystémových služieb orných pôd.....	22
Modelovanie rovnovážnej objemovej hmotnosti pôdy	22
doc. RNDr. JAROSLAVA SOBOCKÁ, CSc.	23
100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie.....	24
Využitie pedometrických metód pri klasifikácii a mapovaní pôd	24
Diagnostika, klasifikácia a mapovanie pôd.....	25
Návrh adaptačných opatrení na pôde pre zmiernenie účinkov klimatickej zmeny.....	25
Urbánne pôdy (príklad Bratislavy).....	26
Svetová referenčná báza pre pôdne zdroje 2006. Rámec pre medzinárodnú klasifikáciu, koreláciu a komunikáciu.....	26
Pôdoznalecký slovník slovensko-anglicko-nemecko-francúzsko-český.....	27
Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. Bazálna referenčná taxonómia	27
Citlivosť a zraniteľnosť poľnohospodárskych pôd SR vo vzťahu ku klimatickej zmene	28
Príručka pre používanie máp pôdnoekologických jednotiek.....	28
Sucho v poľnohospodárskej krajine	29
Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd – história, metodika, hodnotenie a využitie.....	29
Prof. Ing. JOZEF VILČEK, PhD.	30
Pedogeografia	31
Poľnohospodárska pôda regiónov Slovenska v kocke.....	31
Pôdoochranné technológie obrábania pôdy	32
Hodnotenie kapacít pôdy a efektov z jej využívania.....	32
Regionálne aspekty dopadu klimatických zmien na produkčný potenciál poľnohospodárskych pôd Slovenska.....	33
Pôda – Voda – Záplavy	33
Index environmentálneho potenciálu poľnohospodárskych pôd	34
Produkčno-ekonomické aspekty udržateľného využívania poľnohospodárskych pôd Slovenska.....	34
Vhodnosť poľnohospodárskych pôd a krajiny Slovenska na pestovanie rastlín.....	35
Energetický potenciál poľnohospodárskych pôd – kritérium hodnotenia a využívania krajiny.....	30
Environmentálna pedológia.....	36
Ochrana vôd pred znečistením živinami z poľnohospodárstva – zásady a požiadavky.....	36
Pôdoznanectvo pre enviromanažérov.....	37
Kompendium praktického pôdoznanectva	37
Metodika bilancie pôdnej organickej hmoty a stanovenia potreby organického hnojenia poľnohospodárskych pôd.....	38
Poľnohospodárske pôdy Slovenska a perspektívy ich využitia.....	38
Naša pôda, naša istota.....	39
Pôda a poľnohospodárstvo – úvahy o budúcnosti.....	39
Starostlivosť o pôdu a vodu pri pestovaní jabloní a hrušiek.....	40
Úsporné technológie zavlažovania z hladiska ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskej výroby	40
101 otázok a odpovedí z Poradne záhradkárov	41
Journal Pedosphere Research	42

ÚVOD

Ján Amos Komenský raz povedal: „*Ten, kto nemiluje knihu, nemiluje múdrosť. Ten, kto nemiluje múdrosť, stáva sa hlupákom.*“ Ani si to nemusíme uvedomovať, ale kniha nás sprevádza celým naším životom. Je studňou múdrosti, ktorá rozširuje nielen naše poznanie a vedomosti, ale rozvíja našu fantáziu, pamäť, vzdeláva nás a učí nás premýšľať.

Existujú rôzne definície knihy, ktoré v sebe nesú rôzny obsah, ale majú takmer totožný význam. Dnes vieme, že existuje veľké množstvo rôznych kníh, napríklad školské knihy, učebnice, knihy s technickými informáciami, manuály, encyklopédie, knihy historické či prírodovedné. My Vám prostredníctvom Knižného katalógu Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra – Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy (ďalej iba NPPC – VÚPOP) ponúkame predovšetkým knihy odborné a vedecké, ktoré sú výsledkom našej vedecko-výskumnej činnosti. **V súčasnosti knižničný fond NPPC – VÚPOP eviduje viac ako 2 200 knižných publikácií (slovenských a českých autorov) a 1 570 knižných publikácií zahraničných autorov.** Súčasťou knižničného fondu NPPC – VÚPOP sú aj encyklopédie, metodiky, katalógy STN, zborníky, záverečné správy riešených rezortných úloh, štatistické ročenky, štúdie, vedecké a dizertačné práce, atlasy a mapy, ako aj odborné a vedecké časopisy.

Knižnica NPPC – VÚPOP je jedinou knižnicou na Slovensku so zameraním na „*pôdu*“, ktorá poskytuje verejnosti nielen knižné publikácie, ale aj odborné poradenstvo. Časť publikácií je možné zakúpiť, ostatné sú vyhradené k zapožičaniu. Knižný katalóg nájdete na webovej stránke www.vupop.sk a bude priebežne aktualizovaný o nové publikácie vydané NPPC – VÚPOP.

Ponúkané knižné publikácie sú zároveň zrkadlom aktivít našej inštitúcie, ktoré boli a sú zamerané na riešenie problematiky ochrany a využívania tak poľnohospodárskych, ako aj urbánnych pôd. Nakoľko pôda okrem produkčnej funkcie plní aj celý rad mimoprodukčných funkcií, jej význam pre spoločnosť presahuje tradičný rámec základného výrobného prostriedku v poľnohospodárstve. Ochrana pôdy a optimalizácia jej využívania, tak z hľadiska produkcie rastlinných komodít, ako aj ochrany ostatných zložiek životného prostredia je základnou témou v rámci našich aktivít.

Veríme, že naše knihy Vám pomôžu vidieť našu krajinu nielen takú, aká je, ale aj takú, aká by mohla byť.

VÝZNAMNÝ AUTOR

Doc. RNDr. GABRIELA BARANČÍKOVÁ, CSc.

Absolventka Prírodovedeckej fakulty Univerzity P.J. Šafárika v Košiciach a postgraduálneho diplomového kurzu ochrany životného prostredia IHE, Delft, Holandsko. Stáže v Nemecku na univerzite Bayreuth a v Belgicku na univerzite Louvain-La-Neuve. Od roku 1985 pracuje vo Výskumnom ústave pôdoznanectva a ochrany pôdy, Regionálne pracovisko Prešov.

Profesijné aktivity: hodnotenie kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov pôdnej organickej hmoty, interakcia POH s anorganickými a organickými kontaminantami, modelovanie pôdneho organického uhlíka a hodnotenie vybraných ekologických funkcií pôdy. Autorka a spoluautorka 16 vedeckých monografií, 3 vysokoškolských učebníc, 93 vedeckých a odborných prác publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch, 180 publikovaných príspevkov z domácich a zahraničných vedeckých konferencií.

Najvýznamnejšie publikácie: Monitoring pôd SR – Súčasný stav monitorovaných vlastností pôd 1992- 1996 (1997), Hodnotenie a oceňovanie ekologických funkcií poľnohospodárskych pôd Slovenska (2009), Monitoring pôd SR – Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2014), Pôdny organický uhlík v poľnohospodárskej krajine – modelovanie zmien v priestore a čase (2011), Chemické a environmentálne aspekty zložiek životného prostredia (2014), Pôdna organická hmota (2016), Environmentálna chémia (2017).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV a Slovenskej pedologickej spoločnosti. Od roku 1994 ako koordinátorka Slovenskej Sekcie IHSS (International Hmic Substances Society). Vyznamenanie – Diplom SAPV (2010).

Pôdny organický uhlík a jeho odozva na využívanie krajiny Slovenska

Autori: Gabriela Barančíková, Erika Gömöryová, Erika Tobiašová, Jarmila Makovníková, Štefan Koco, Ján Halas, Rastislav Skalský, Zuzana Tarasovičová, Jozef Takáč

Zameranie: Publikácia prehľbuje doterajšie poznatky o stratifikácii pôdnej organickej hmoty na rozdielnych pôdnych typoch a ekosystémoch. Taktiež informuje o vplyve jednotlivých ekologických a antropogénnych parametroch, ktoré môžu podstatným spôsobom ovplyvniť pôdnu respiráciu v rozdielnych pôdnych ekosystémoch, ale aj o bilancii zmien v zásobách pôdneho organického uhlíka v poľnohospodárskej krajine na základe detailného zmapovania zmien celkovej krajiny štruktúry.

Vydalo: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2019

ISBN: 978-80-8163-029-3

Počet strán: 105

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Aktuálny stav vybraných rašelinísk Slovenska s dôrazom na ich pedologické vlastnosti

Autori: Gabriela Barančíková, Ján Halas, Danica Fazekašová, Tadeáš Litavec, Jozef Kobza

Zameranie: Rašeliniská a organické pôdy obsahujú 30 % svetových zásob uhlíka a poskytujú mnoho ďalších ekosystémových služieb, napríklad reguláciu vody, zachovanie biodiverzity, sekvestráciu a akumulovanie uhlíka. Publikácia je zameraná na pedologickú charakteristiku vybraných rašelinísk a ich okolia. Obsahuje podrobné údaje o základných chemických parametroch s dôrazom na charakteristiku organickej hmoty, ktorá je doplnená aj o ich aktuálny rastlinný pokryv a hodnotenie ich súčasnej fytoocenózy.

Vydalo: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2018

ISBN: 978-80-8163-025-5

Počet strán: 107

Cena: 7 €

Pôdny organický uhlík v poľnohospodárskej krajine – modelovanie zmien v priestore a čase

Autori: Gabriela Barančíková, Monika Gutteková, Ján Halás, Štefan Koco, Jarmila Makovníková, Martina Nováková, Rastislav Skalský, Zuzana Tarasovičová, Jozef Vilček

Zameranie: Základným cieľom tejto publikácie je zosumarizovanie výsledkov modelovania zásob pôdneho organického uhlíka (POH) v poľnohospodárskych pôdach Slovenska a prognózovanie POH na vybraných územiach. Na vybraných územných jednotkách bolo realizované prognózovanie vývoja stavu pôdnej organickej hmoty do roku 2100. Parciálnym cieľom riešenia v jednotlivých agroklimatických regiónoch bola analýza súčasného hospodárenia na poľnohospodárskej pôde z hľadiska biosekvencie uhlíka a prognóza biosekvencie uhlíka na báze manažérskych scenárov využívajúcich reálny produkčný pôdny potenciál na základe modelu PEDOPT.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

ISBN: 978-80-89128-86-0

Počet strán: 84

Cena: 7,50 €

Filtračná a transportná funkcia pôdy

Autori: Gabriela Barančíková, Štefan Koco, Jarmila Makovníková, Stanislav Torma

Zameranie: Publikácia sa venuje hodnoteniu dvoch ekologických funkcií pôdy, a to filtračnej a transportnej. Filtračná funkcia pôd je definovaná ako schopnosť zadržať rôzne látky (väčšinou cudzorodé), a zabrániť im dosiahnutie a kontaminovanie podzemných a povrchových vôd alebo vstup do potravinového reťazca. Transportná funkcia je charakterizovaná schopnosťou pohybu látok v pôdnom prostredí, pričom veľkosť, ale i smer transportu látok prostredníctvom pôdnej vody je modifikovaný stavbou pôdneho profilu.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-66-2

Počet strán: 33

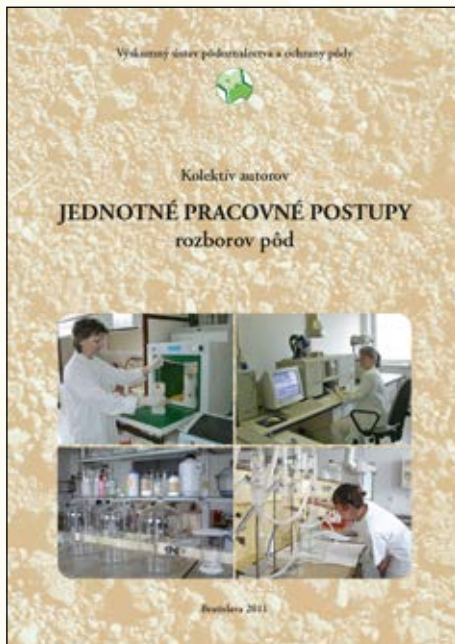
Cena: 2 €

Jednotné pracovné postupy rozborov pôd

Autori: Gabriela Barančíková, Pavol Bezák, Zuzana Bezáková, Rastislav Dodok, Vladimír Grečo, Katarína Hrivňáková, Juraj Chlpík, Jozef Kobza, Martin Lištjak, Jarmila Makovníková, Jozef Mališ, Vladimír Piš, Juliana Schlosserová, Ondrej Slávik, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Publikácia nadväzuje na predchádzajúcu publikáciu z roku 1999 (Fiala akol.: Záväzné metódy rozborov pôd). Cieľom publikácie bolo dosiahnutie jednotlivých pracovných postupov, ktoré zahŕňajú už zaužívané a osvedčené metódy Európskej únie, najmä vo vzťahu k realizácii monitoringu pôd SR. Metódy sú záväzné, t.j. vopred otestované a akékoľvek odchýlky nie sú prípustné. Vypracované metódy pre stanovenie nielen kvantitatívnych, ale aj kvalitatívnych parametrov sú tak významným materiálom pre celú oblasť pedológie.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

ISBN: 978-80-89128-89-1

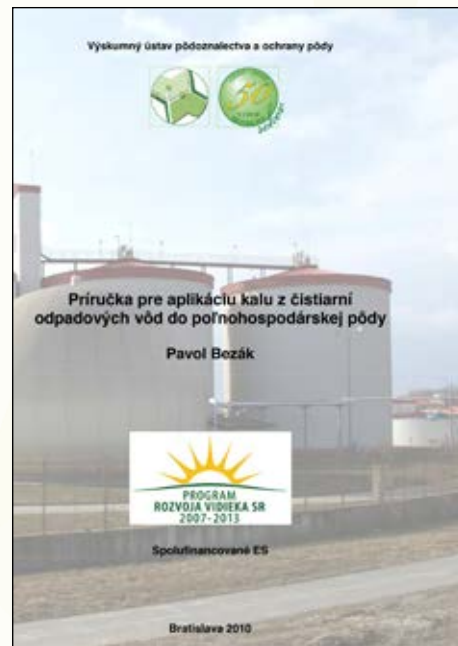
Počet strán: 136

Cena: 7 €

Príručka pre aplikáciu kalu z čistiarní odpadových vôd do poľnohospodárskej pôdy

Autor: Pavol Bezák

Zameranie: Príručka poskytuje v zrozumiteľnej forme informácie týkajúce sa aplikácie kalov z čistiarní odpadových vôd na poľnohospodársku pôdu v zmysle zákona NR SR č. 188/2003 Z.z. Nájdete v nej informácie na akú poľnohospodársku pôdu je možné aplikovať čistiarsky kal, limitné hodnoty koncentrácie rizikových látok v čistiarskom kale, kto a ako môže vykonať analýzu kalu a pôdy, ako získať povolenie na aplikáciu kalu, ako vypočítať potrebnú dávku čistiarskeho kalu na aplikáciu a množstvo súvisiacich rád k tejto problematike.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

Príručka vydaná z finančných prostriedkov EÚ – PRV SR 2007 – 2013

Počet strán: 27

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

VÝZNAMNÝ AUTOR

Prof. Ing. JOZEF KOBZA, CSc.

Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Ing. (1975), od r. 1976 zamestnanec Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín (od r. 2014 NPPC – VÚPOP) , od r. 1997 je vedúcim Regionálneho pracoviska NPPC – VÚPOP v Banskej Bystrici. V r. 1985 kandidatúra poľnohospodársko-lesníckych vied (CSc.), v r. 2013 habilitácia na docenta (doc.) na SPU v Nitre, v r. 2010 inaugurácia na profesora pedológie (prof.) na Českej zemédelskej univerzite v Prahe.

Profesijné zameranie: genéza a klasifikácia pôd, pôdna chémia, koordinácia monitoringu pôd, ochrany a zúrodňovania pôd. Je člen Európskej komisie pre monitoring pôd, kontaminácie pôd. Od roku 1997 je národným koordinátorom pre výkon monitoringu pôd na Slovensku, v roku 2000 – 2001 bol SK koordinátorom medzinárodného projektu Leonardo da Vinci pre medzinárodné učebnice Environmentálna chémia pôdy a Aplikovaná chémia pôdy. V rokoch 2006 – 2008 spoluriešiteľ medzinárodného projektu ENVASSO (Environmental Assessment of Soil for Monitoring) a Interreg III. Medzibodrožie – pôdne pomery a databáza. Je člen a školiťel Odbornej komisie v študijnom odbore 6.4.2 Hydromeliorácie pri TU vo Zvolene.

Je autorom, resp. spoluautorom viac ako 350 slovenských i medzinárodných publikácií, 2 skript, 4 medzinárodných vysokoškolských učebníc a 14 vedeckých monografií, ako aj 2 knižných odborných regionálnych publikácií. Najvýznamnejšie publikácie: Textúrne diferencované pôdy ako indikátor antropogénnej záťaže v podmienkach Slovenska (2003), Súčasný stav a vývoj obsahu makro a mikroelementov v poľnohospodárskych pôdach Slovenska (2008), Monitoring pôd Slovenskej republiky. Súčasný stav a vývoj monitorovacích vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2014, 2019, 2024), Pedológia (vo svete novších poznatkov, 2013), Andic soils in conditions of Slovakia (2017). Najnovšou publikáciou je Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu poľnohospodárskych pôd senzitívneho územia Vranov – Strážske – Michalovce s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení (2025).

Monitoring pôd SR. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2018 – 2022)

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Rastislav Dodok, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Monografia je príspevkom k hodnoteniu súčasného najaktuálnejšieho vývoja pôd v podmienkach Slovenska v poradí za 6. monitorovací cyklus (2018 – 2022). Hodnotené sú najdôležitejšie parametre pôdy, ktoré sa vzťahujú k jednotlivým ohrozeniam pôdy (kontaminácia pôdy, acidifikácia, salinizácia, sodifikácia, kvantitatívne a kvalitatívne zloženie pôdnej organickej hmoty, obsah mako- a mikroživín, kompakcia a erózia pôdy). Publikácia je obohatená aj o aktuálne témy, t.j. pôdy využívané na energetické účely a návrhy regulačných pôdoochranných opatrení. Dúfame, že informácie o aktuálnom stave a vývoji pôd Slovenska prispievajú k racionálnemu využívaniu a ochrane pôd a životného prostredia jednak v decíznej sfére, ako aj k objektívnemu informovaniu širokej odbornej verejnosti.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2024

ISBN: 978-80-8163-050-7

Počet strán: 253

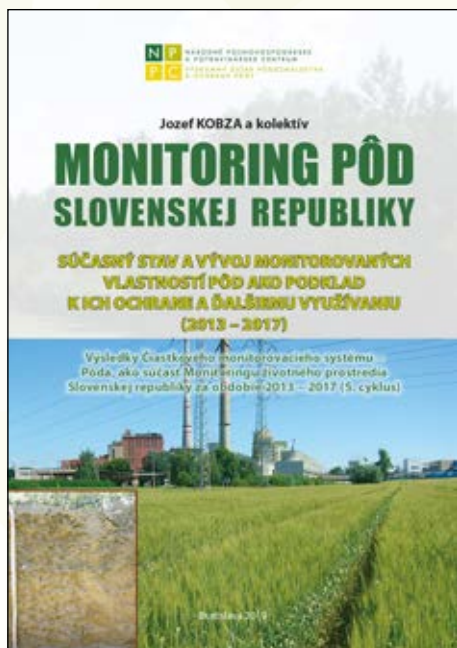
Cena: 27 €

Monitoring pôd SR. Aktuálny stav a vývoj monitorovaných pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2013 – 2017)

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Rastislav Dodok, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Monografia je príspevkom k hodnoteniu súčasného vývoja pôd v podmienkach Slovenska v poradí za 5. monitorovací cyklus (2013 – 2017). Hodnotené sú najdôležitejšie parametre pôdy, ktoré sa vzťahujú k jednotlivým ohrozeniam pôdy (kontaminácia pôdy, acidifikácia, salinizácia, sodifikácia, kvantitatívne a kvalitatívne zloženie pôdnej organickej hmoty, obsah makro- a mikroživín, kompakcia a erózia pôdy). Publikácia je obohatená aj o aktuálne témy, t.j. pôdy využívané na energetické účely, spustnuté pôdy a rašeliniská. Dúfame, že informácie o aktuálnom stave a vývoji pôd Slovenska prispievajú k racionálnemu využívaniu a ochrane pôd a životného prostredia jednak v decíznej sfére, ako aj k objektívnemu informovaniu širokej odbornej verejnosti.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava

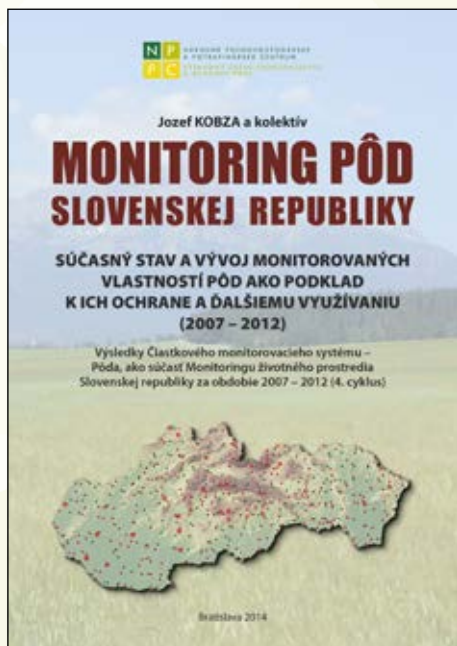
Rok vydania: 2019

ISBN: 978-80-8163-033-0

Počet strán: 252

Cena: 25 €

Monitoring pôd Slovenskej republiky. Súčasný stav a vývoj monitorovaných vlastností pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu (2007 – 2012)

Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Rastislav Dodok, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Pavel Pavlenda, Juliana Schlosserová, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Publikácia je príspevkom k hodnoteniu aktuálneho stavu a súčasného vývoja pôd v podmienkach Slovenska za 4. monitorovací cyklus (2007 – 2012). Hodnotené sú dôležité parametre pôdy, ktoré sa vzťahujú k jednotlivým ohrozeniam pôdy, t.j. kontaminácia pôdy, acidifikácia, salinizácia a sodifikácia pôdy, kvantitatívne a kvalitatívne zloženie pôdnej organickej hmoty, obsah makro a mikroelementov, kompakcia a erózia pôdy. Prezentové údaje pochádzajú priamo zo zisťovaní a meraní vlastností pôd v sieti monitorovacích sond a výberových honov SR, pričom bolo zohľadnené zastúpenie všetkých našich hlavných pôdnych predstaviteľov, pôdotvorných substrátov, klimatických regiónov, druhu pozemkov, pásma ochrany vodných zdrojov, senzitivné územia, ako aj relatívne čisté územia, lesné pôdy, vrátane vysokohorských alpínskych oblastí.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2014

ISBN: 978-80-8163-004-0

Počet strán: 251

Cena: 23 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu poľnohospodárskych pôd senzitivného územia Vranov – Strážske - Michalovce s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Miloš Širáň

Zameranie: Uvedené územie je často označované ako tzv. „Trojuholník smrti“, ktoré ohraničovala najmä trojica fabrík Chemko Strážske, Bukóza Vranov – Hencovce a Chemlon Humenné. Predovšetkým išlo o výrobu polychlórovaných bifenylov (PCB) v Chemku Strážske prakticky do polovice 80-tych rokov minulého storočia. Ďalšie priemyselné aktivity zahŕňajú aj Michalovce, najmä formou viacerých stavebných firiem – Chemkostav, s.r.o., ANTES PLUS, s.r.o., SCORP, s.r.o., GASY, s.r.o. a ďalšie. V predkladanej publikácii sú okrem hygienického stavu pôd hodnotené aj ďalšie ohrozenia pôdy v zmysle odporúčaní Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd, a to acidifikácia pôd, pôdna organická hmota a jej možný úbytok, kompakcia a erózia pôd, a to na poľnohospodárskych pôdach uvedeného regiónu.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

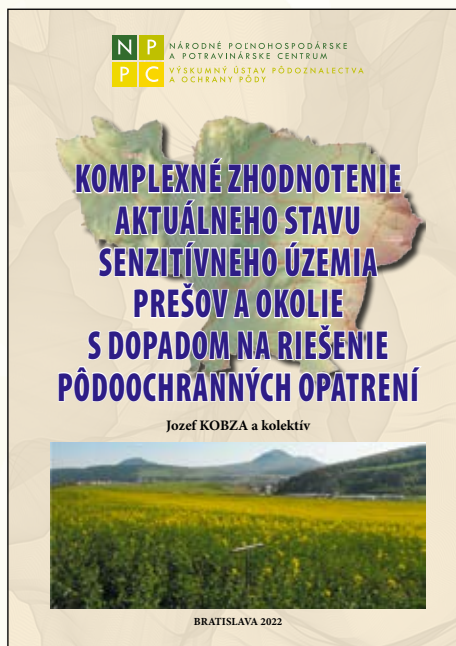
Rok vydania: 2025

ISBN: 978-80-8163-

Počet strán:

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho uzemia Prešov a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: V Prešove a okolí prevládajú malé a stredné podniky. Medzi najvýznamnejšie patria Lear Corporation Seating SK, s.r.o., CEMM THOME SK, s.r.o., SPINEA, s.r.o., TOMARK, s.r.o., Milk-Agro, spol. s.r.o. Hesta, s.r.o., ELCOM, spol. s.r.o. a iné. V predkladanej publikácii sú okrem hygienického stavu pôd hodnotené aj ďalšie ohrozenia pôdy v zmysle odporúčaní Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd, a to acidifikácia pôd, pôdna organická hmota a jej možný úbytok, kompakcia a erózia pôd, a to na poľnohospodárskych pôdach uvedeného regiónu. V prípade zisteného nepriaznivého stavu hodnotených parametrov uvedených ohrození pôdy publikácia predkladá aj návrh riešenia pôdoochranných opatrení v záujme zlepšenia ochrany pôd na danom území.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2022

ISBN: 978-80-8163-045-3

Počet strán: 74

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho uzemia Košice a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Región Košice patrí medzi väčšie mestské aglomerácie, ktoré ovplyvňujú nielen kvalitu intravilánu, ale aj okolitého životného prostredia vrátane pôdy. K najväčším znečisťovateľom patrí hutnícky kombinát U. S. Steel Košice, s.r.o., k najvýznamnejším z priemyselných parkov v regióne Košice je priemyselný park v obci Kechnec. V predkladanej publikácii sú okrem hygienického stavu pôd hodnotené aj ďalšie ohrozenia pôdy v zmysle odporúčaní Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd, a to acidifikácia pôd, pôdna organická hmota a jej možný úbytok, kompakcia a erózia pôd, a to na poľnohospodárskych pôdach uvedeného regiónu.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2020

ISBN: 978-80-8163-038-5

Počet strán: 74

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho územia Krompachy – Rudňany a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Oblasť stredného Spiša patrí medzi najviac postihnuté územia v rámci SR. Hlavné zdroje kontaminácie pôd publikácia uvádza odpady z výroby Kovohút, z ťažkých kovov meď, arzén, kadmium, olovo a zinok. Publikácia okrem hygienického stavu pôd hodnotí aj ďalšie ohrozenia pôdy v zmysle odporúčania Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd, a to acidifikáciu pôd, pôdnu organickú hmotu a jej úbytok, kompakciu a eróziu. Súčasťou predkladanej publikácie je aj návrh riešenia pôdoochranných opatrení v záujme zlepšenia ochrany pôd v danom území.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2019

ISBN: 978-80-8163-028-6

Počet strán: 75

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho územia Bratislava a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Publikácia je zameraná na aktuálny stav environmentálne zaťaženého regiónu Bratislavy a okolia. Celá oblasť je známa silnou koncentráciou najmä chemickej výroby. Priemysel Bratislavy zabezpečuje v súčasnosti 15 % hospodárskej výroby Slovenskej republiky. Vplyv znečistenia pôd z poľnohospodárskej činnosti nebol ani v minulosti dominantný. Publikácia uvádza výrazne zníženie priemyselných hnojív, pesticídov a pod. Okrem hygienického stavu pôd publikácia hodnotí aj ďalšie ohrozenia pôd v zmysle odporúčania Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd a predkladá aj náčrt riešenia pôdoochranných opatrení v záujme zlepšenia ochrany pôd v danom území.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –

Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2017

ISBN: 978-80-8163-024-8

Počet strán: 68

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho územia Sered' – Šaľa s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Región Sered' – Šaľa sa zaraďuje do environmentálne zatažené regióny. Dôležitú úlohu tu zohráva priemyselná činnosť, napríklad Niklova huť. Najmä skládka lúženca predstavuje odpad z procesu výroby niklu a kobaltu na báze dovážanej albánskej železníkovvej lateritickej rudy s obsahom 1 % niklu v tone. Táto skládka predstavuje aj v súčasnosti vážny problém kvality života v regióne. V regióne Šaľa sa nachádza najväčší výrobca dusíkatých hnojív Duslo Šaľa, a. s. a ďalším výrobným programom je výroba gumárenských chemikálií. Vzhľadom na poľnohospodársky región publikácia udáva výrazné zníženie dávok priemyselných hnojív, pesticídov a pod. a predkladá súčasne aj návrh riešenia pôdoochranných opatrení v záujme zlepšenia ochrany pôd v danom území.

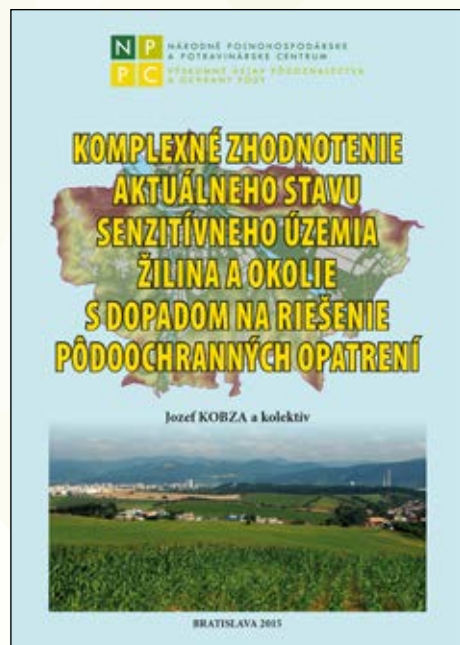
Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2016

ISBN: 978-80-8163-015-6

Počet strán: 78

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho územia Žilina a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Región Žilina patrí k environmentálne zataženým územiám. Oblasť je známa silnou koncentráciou strojárnej výroby. Západné priemyselné pásmo zahŕňa okrem k. ú. Žilina aj k.ú. Závodie, Bytčica, Lietavská Lúčka a Bánová. Východné priemyselné pásmo bolo v minulosti tvorené dominantnou spoločnosťou Považské chemické závody, ktoré sa neskôr pretransformovalo do viacerých spoločností, z ktorých najvýznamnejšia je Aqua-chemia. Vzhľadom k tomu, že poľnohospodárska činnosť je lokalizovaná prevažne v južnej a juhozápadnej časti hodnoteného regiónu, publikácia hodnotí vplyv znečistenia z poľnohospodárskej činnosti za minimálny.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2015

ISBN: 978-80-8163-006-4

Počet strán: 76

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitívneho územia Ružomberok a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Dôležitú úlohu územia Ružomberka zohráva hlavne priemyselná činnosť. V regióne bola energetika vybudovaná na báze spaľovania predovšetkým menej kvalitného severočeského hnedého uhlia. Ešte začiatkom 80. rokov minulého storočia u veľkých energetických závodov znečisťovania ovzdušia (Severoslovenské celulózy a papierne, Bavlňárske závody) prevažovali tuhé palivá. I keď sa súčasná emisná situácia v regióne zlepšila, jej nepriaznivý vplyv v okolitých pôdach pretrváva, čo potvrdzujú výsledky z hodnoteného regiónu. V predkladanej publikácii je nielen hodnotenie parametrov jednotlivých ohrození, aj aj náčrt riešenia pôdoochranných opatrení v záujme zlepšenia ochrany pôd na danom území.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2013

ISBN: 978-80-8163-000-2

Počet strán: 87

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitívneho územia Banská Bystrica a okolie s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Región Banská Bystrica patrí k environmentálne zaťaženým územiám aj napriek tomu, že mnohé antropogénne zdroje prešli už konverziou, prípadne boli zlikvidované. K takýmto zdrojom patria teplárne, stavebná činnosť, doprava, vplyv bývalej cementárne, ako aj vplyv z bližších (Slovenská Ľupča), alebo z vzdialenejších zdrojov (Železiarne Podbrezová, Petrochema Dubová, Brezno a pod.). V publikácii sa okrem hygienického stavu pôd hodnotia aj ďalšie ohrozenia pôdy v zmysle odporúčania Európskej komisie pre výkon monitoringu pôd, a to acidifikácia, pôdna organická hmota a jej úbytok, kompakcia a erózia pôd.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2012

ISBN: 978-80-89128-95-2

Počet strán: 78

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia Horná Nitra s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Územie Hornonitrianskej kotliny patrí k environmentálne zaťaženým oblastiam, kde jej kvalitu desiatky rokov ovplyvňuje spaľovanie palív v stacionárnych zdrojoch znečistenia, najmä v chemickom priemysle, energetike, lokálnych kúreniskách. Svojim podielom prispievajú aj banské podniky, doprava, stavebná činnosť, ako aj diaľkový prenos emisií. Publikácia sa okrem výskytu arzénu zaoberá aj ostatnými dôležitými prvkami z hľadiska pôdnej hygieny v súlade so Zákom 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2012

ISBN: 978-80-89128-92-1

Počet strán: 82

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivného územia vplyvu magnezitových závodov (Jelšava-Lubeník a Hačava) s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Katarína Hrivňáková, Jarmila Makovníková, Katarína Nováková, Boris Pálka, Juliana Schlosserová, Ján Styk, Miloš Širáň

Zameranie: Magnezitový priemysel v SR, najmä nepriaznivý vplyv imisnej záťaže výraze zasiahol kvalitu pôd. Výsledkom je celý rad nepriaznivých vlastností pôd, hlavne alkalizácia a kontaminácia. Publikácia okrem hygienického stavu pôd poukazuje na úbytok vegetácie, znižovanie biodiverzity a v najkritickejších lokalitách k vymiznutiu vegetácie s tvorbou kôry (krusty) na povrchu pôdy. I keď sa v súčasnosti viaceré parametre životného prostredia dostávajú na ekologicky vhodnú úroveň, zmeny vo vlastnostiach pôd sú dlhodobé a stále menej priaznivé.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-77-8

Počet strán: 92

Cena: 7 €

Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitívneho územia Žiarskej kotliny s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení

Autori: Jozef Kobza, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Katarína Hrivňáková, Rastislav Dodok, Boris Pálka, Miloš Širáň, Ján Styk, Zuzana Bezáková

Zameranie: V zmysle Európskej smernice pre ochranu pôdy je jednou z priorít vyčleňovanie zaťažených území s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení. Takýmto územiám patrí aj región Žiarskej kotliny. Napriek tomu, že emisná situácia sa po roku 1990 začala výrazne zlepšovať najmä modernizáciou technológie výroby, čo sa rýchlo začalo prejavovať na kvalite ovzdušia, na druhej strane dlhodobé znečisťovanie pôd v časti pôdneho pokryvu Žiarskej kotliny nesie nepriaznivé následky aj v súčasnosti.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2009

ISBN: 978-80-89128-53-2

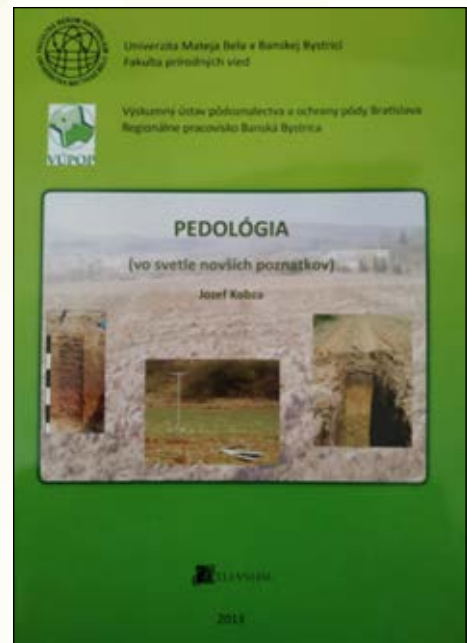
Počet strán: 86

Cena: 7 €

Pedológia (vo svetle novších poznatkov)

Autor: Jozef Kobza

Zameranie: Publikácia je svojim obsahom zameraná predovšetkým pre študentov VŠ. Témy zákonitosti vzniku a vývoja pôdy, jej vlastností, úrodnosť a produkčná schopnosť pôdy, typologicko-produkčná kategorizácia poľnohospodárskych pôd, či základy geografie pôd na Slovensku sú prehľadne spracované a zaujmú určite aj širšiu verejnosť.

Vydalo: BELIANUM. Vydavateľstvo Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici

Rok vydania: 2013

ISBN: 978-80-557-0622-1

Počet strán: 172

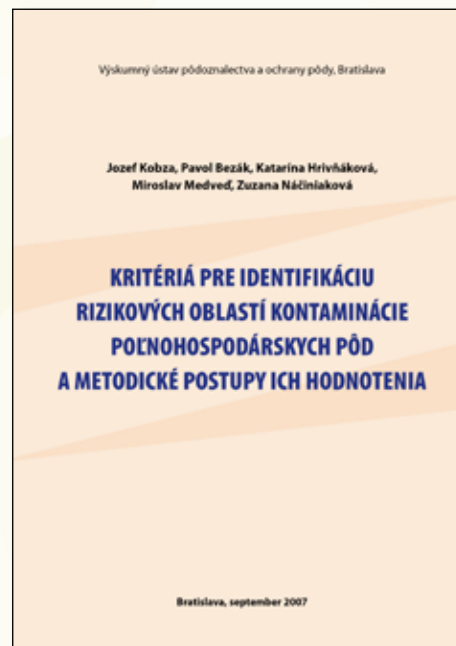
Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Kritériá pre identifikáciu rizikových oblastí kontaminácie poľnohospodárskych pôd a metodické postupy ich hodnotenia

Autori: Jozef Kobza, Pavol Bezák, Katarína Hrivňáková, Miroslav Medveď, Zuzana Načiniaková

Zameranie: Publikácia identifikuje faktory vo vzťahu ku kontaminácii pôd ako aj rizikové oblasti kontaminácie pôd. Taktiež analyzuje riziká a navrhuje regulačné opatrenia pri prekročení limitných hodnôt rizikových látok v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-35-8

Počet strán: 40

Cena: 1,30 €

Fyzikálne vlastnosti pôdy

Autor: Emil Fulajtár st.

Zameranie: Publikácia je určená predovšetkým výskumným a odborným pracoviskám z oblasti pôdy, jej ochrany a tvorby krajiny a životného prostredia. Je učebnou pomôckou pre poslucháčov VŠ a študentom stredných poľnohospodárskych škôl a všetkým, ktorí majú záujem o pôdu a jej vlastnosti. Určite Vás zaujmú témy napríklad pôda ako trojfázový systém, textúra a štruktúra pôdy, jej technologické vlastnosti, farba pôdy, vodný a vlhkostný režim, či teplotný režim pôdy.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2006

ISBN: 80-89128-20-3

Počet strán: 142

Cena: 5 €

VÝZNAMNÝ AUTOR

RNDr. JARMILA MAKOVNÍKOVÁ, CSc.

Absolventka Matematicko-fyzikálnej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, odbor biofyzika a chemická fyzika (1986). Kandidatúra v r. 1998 na tému „Distribúcia Cd, Pb, Cu a Zn v hlavných pôdnych predstaviteľoch SR a jej hodnotenie so zreteľom na potenciály a bariéry transportu kovov do rastlín“ (CSc.). Od r. 1987 pracuje vo Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy – Regionálne pracovisko Banská Bystrica.

Profesijné zameranie: analýza a hodnotenie agroekosystémových služieb, monitoring pôd, pôdna chémia, degradačné procesy v pôde, acidifikácia a kontaminácia pôd. V rokoch 2006 – 2009 bola zodpovednou riešiteľkou projektu APVV 0174-07 „Analýza materiálových tokov v manažmente prírodných zdrojov so zameraním na využitie poľnohospodárskej biomasy na energetické účely“, v rokoch 2013 – 2018 bola koordinátorkou projektu APVV-0098-12 „Analýza, modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb“ a v rokoch 2019 – 2023 bola koordinátorkou projektu APVV-18-0035 „Oceňovanie ekosystémových služieb prírodného kapitálu ako nástroja hodnotenia sociálno-ekonomického potenciálu území“. Je členkou riešiteľského kolektívu Monitoringu pôd SR, participovala na projekte „Udržateľné systémy inteligentného farmárstva zohľadňujúce výzvy budúcnosti (SMARTFAFM) a v rokoch 2020 – 2024 bola zodpovednou riešiteľkou projektu SERENA (EJP SOIL, program Horizont 2020).

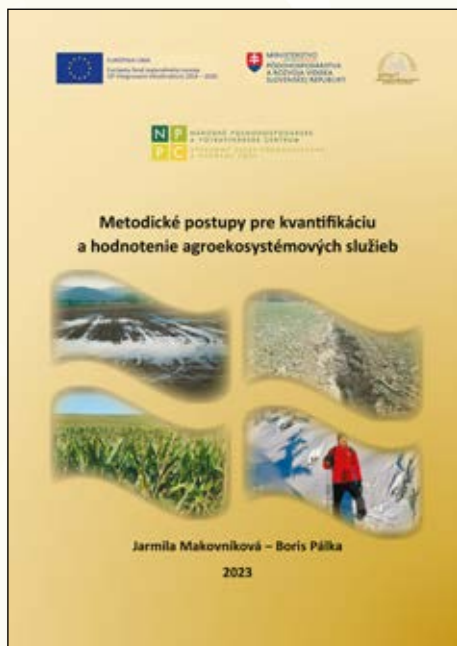
V praxi sa uplatnili predovšetkým jej návrhy a metodické postupy pre kvantifikáciu agroekosystémových služieb nevyhnutné pre zachovanie funkcií zdravej pôdy. Z tejto oblasti je menovaná autorkou významných knižných publikácií *Metodické postupy pre kvantifikáciu a hodnotenie agroekosystémových služieb* (2023), *Potenciál ekosystémových služieb prírodného kapitálu ako nástroj hodnotenia sociálno-ekonomického potenciálu územia* (2022), *Modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb* (2017) a *Potenciál agroekosystémových služieb orných pôd* (2017). Je členkou ESSC (Európska spoločnosť pre ochranu pôdy), členkou Societas Pedologica Slovaca, členkou Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied a držiteľkou Fándlyho medaily.

Metodické postupy pre kvantifikáciu a hodnotenie agroekosystémových služieb

Autori: Jarmila Makovníková, Boris Pálka

Zameranie: Koncept ekosystémových služieb je v publikácii rozpracovaný prostredníctvom klasifikácie ekosystémových služieb. Zameriava sa na pôdu a jej postavenie v ekosystémových službách s využitím maticového systému hodnotenia. Hodnotenie je spracované na základe indikátorov funkcií pôdy – indexu zdravej pôdy. Zdravá pôda, ktorá plní všetky funkcie v optimálnom rozsahu pri konkrétnom spôsobe jej využitia, je základným predpokladom pre stabilitu ekosystému, ako aj základným predpokladom udržateľného poľnohospodárstva.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2023

ISBN: 978-80-89163-046-0

Počet strán: 78

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Peňažné a nepeňažné hodnotenie ekosystémových služieb vo vybraných regiónoch Slovenska

Autori: Stanislav Kološta, Jarmila Makovníková, Filip Flaška, Boris Pálka

Zameranie: V publikácii sa pracovalo s biofyzikálnym hodnotením ekosystémových služieb maticovým prístupom, ktorý sa dá využiť na hodnotenie a mapovanie ekosystémových služieb, následne na ich implementáciu do politiky, inštitucionálneho riadenia a udržateľného manažmentu ekosystémov. Publikácia je zameraná na štyri vybrané regióny SR, ktoré reprezentujú základné prírodno-demografické oblasti Slovenska, v súvislosti s rôznymi klimatickými podmienkami, nadmorskou výškou a prírodným kapitálom. Cieľom publikácie je poskytnúť metodiku a jej aplikáciu pri vyhodnocovaní ekosystémových služieb na danom území.

Vydal: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –

Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2023

ISBN: 978-80-7556-133-6

Počet strán: 109

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Potenciál ekosystémových služieb prírodného kapitálu ako nástroj hodnotenia sociálno-ekonomického potenciálu územia

Autori: Jarmila Makovníková, Stanislav Kološta, Filip Flaška, Boris Pálka, Miloš Širáň

Zameranie: Hlavnou myšlienkou konceptu ekosystémových služieb je uvedenie si hodnoty prírodného kapitálu, jeho prínosu pre spoločnosť, ako aj pochopenie prepojenia prírodného kapitálu a ľudského blahobytu. V súčasnosti je problematiky analýzy a hodnotenia ekosystémových služieb široko diskutovanou témou naprieč spektrom prírodovedných a spoločenských disciplín. Publikácia sa zaoberá metódami hodnotenia ekosystémových služieb prostredníctvom modelových regiónov ako aj hodnotením prírodného kapitálu v modelových okresoch.

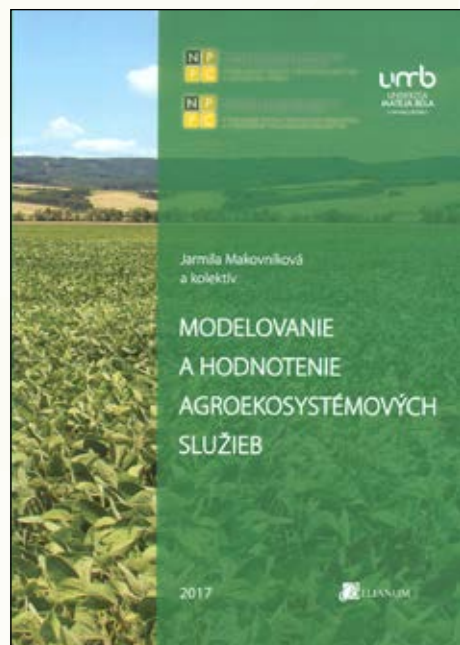
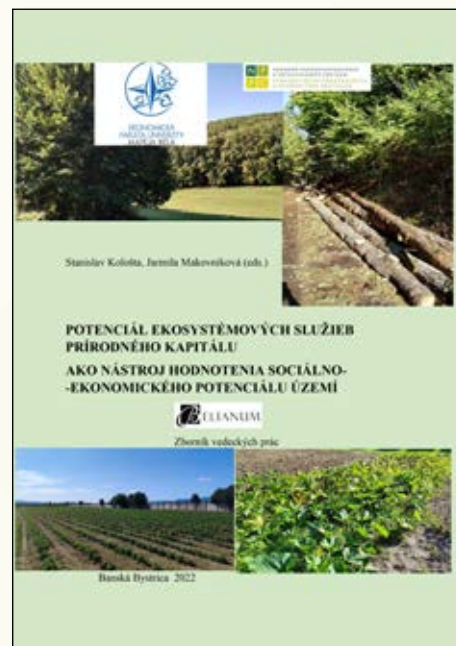
Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Rok vydania: 2022

ISBN: 978-80-8163-042-2

Počet strán: 148

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb

Autori: Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Miloš Širáň, Radoslava Kanianska, Miriam Kizeková, Jana Jaďudová

Zameranie: Cieľom monografie je priblížiť odbornej a vedeckej verejnosti aktuálne možnosti analýzy, modelovania, hodnotenia a priestorovej kvantifikácie potenciálu ekosystémových služieb poľnohospodársky využívaných pôd na Slovensku s využitím multikriteriálnej agregácie environmentálnych a socio-ekonomických premenných. Analýza, modelovanie a hodnotenie potenciálu agroekosystémových služieb prináša nový komplexný pohľad na problematiku efektívneho využívania prírodných statkov nielen z pohľadu produkcie, ale najmä z pohľadu služieb, ktoré agroekosystémy poskytujú.

Vydal: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici
Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2017

ISBN: 978-80-557-1242-0

Počet strán: 78

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Potenciál agroekosystémových služieb orných pôd

Autori: Jarmila Makovníková, Boris Pálka, Miloš Širáň, Radoslava Kanianska, Miriam Kizeková

Zameranie: Publikácia prináša nový komplexný pohľad na problematiku efektívneho využívania prírodných statkov nielen z pohľadu produkcie ale najmä z pohľadu služieb, ktoré agroekosystémy poskytujú. Priestorová analýza a kvantifikácia potenciálu ekosystémových služieb umožňuje detekovať dôležité informácie o možnostiach optimálneho využitia orných pôd, posúdiť potenciál krajiny a prispôbiť manažment pre regionálne i lokálne podmienky.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava
Výskumný ústav trávnych porastov a horského
poľnohospodárstva B. Bystrica
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Rok vydania: 2017

ISBN: 978-80-8163-021-7

Počet strán: 110

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Modelovanie rovnovážnej objemovej hmotnosti pôdy

Autori: Jarmila Makovníková, Miloš Širáň

Zameranie: Objemová hmotnosť charakterizuje pôdy z hľadiska pórovitosti, odporu pôdy pri raste koreňov rastlín, podporu pôdy pri obrábaní, veličina potrebná pre bilančné prepočty rôznych látok v pôde (zásob humusu, zásob živín, vody a pod.). V príručke sú k dispozícii modelovania rovnovážnej objemovej hmotnosti a ich aplikácia na vybranom území Banskej Bystrice.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

ISBN: 978-80-89128-85-3

Počet strán: 36

Cena 3,50 €

VÝZNAMNÝ AUTOR

Doc. RNDr. JAROSLAVA SOBOCKÁ, CSc.

Absolventka Fyzickej geografie a kartografie na PRIFUK v Bratislave (1980), interný aspirant r. 1981 na Výskumnom ústave pôdoznavectva a výživy rastlín v Bratislave, CSc. (1986) na Geografickom ústave SAV, v r. 1988 – 2012 vedúca oddelenia, doc. (2008) na FZKI Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, v r. 2012 – 2017 riaditeľka Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôd (od r. 2014 súčasť Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra).

Profesijné aktivity: pôdoznavectvo, klasifikácia a hodnotenie pôd, prvá aplikácia numerických metód klasifikácie pre pôdne databázy na Slovensku (pedometrika), výskum antropogénnych a urbánnych pôd (urbánny ekosystém, pedo-urbánne komplexy), dopad klimatickej zmeny na pôdny kryt SR, erózia pôd, pôdne zdroje vo väzbä na globálne zmeny a pôdna politika na národnej a EÚ úrovni. Národný koordinátor medzinárodných projektov URBAN SMS, SOVEUR, Dopady klimatickej zmeny na poľnohospodársku krajinu, SONDAR SK-AT a PEDO-CITY-KLIMA. V rokoch 2020 – 2024 koordinátorkou projektu EJP SOIL z programu HORIZONT 2020. Prednášky na univerzitách UJEP Ústí na Labem, ČZU Praha, SPU Nitra. Je národným kontaktným bodom SR pre UNCCD a pre ESP GSP FAO. Je expertom pracovných skupín EÚ pre zábery pôd (DG ENV), pre znevýhodnené oblasti v rámci Programu rozvoja vidieka (DG AGR) a pre pôdnu politiku (DG ENV). V rokoch 2013 – 2015 člen Medzivládneho technického panelu o pôde (Globálne partnerstvo o pôde GSP-FAO) a člen výboru Európskeho partnerstva o pôde.

Je editorom 21 zborníkov a Vedeckých prác VÚPOP a editorkou klasifikačných systémov pôd v SR. Najvýznamnejšie publikácie: autor a spoluautor vyše 172 vedeckých a odborných publikácií, z čoho sú 4 monografie a 16 knižných publikácií, 16 mapových diel. Najvýznamnejšie: *Urbánne pôdy (príklad Bratislavy)* (2007), *Impact of environmental hazards on soil quality of urban complexes in the area of Bratislava* (2007), *A CENTURY 5 Model Using for Estimation of Soil Organic Matter Behaviour at Predicted Climate Change* (2007), *Príručka pre používanie máp pôdnoekologických jednotiek* (2009), *Návrh adaptačných opatrení na pôde pre zmiernenie účinkov klimatickej zmeny* (2008), *Využitie pedometrických metód pri klasifikácii a mapovaní pôd* (2013), *Global Change Pressure on Soils from Land Use and Management* (2016), *World's soils are under threat* (2016).

100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie

Autori: Jaroslava Sobocká, Bořivoj Šarapatka a kolektív

Zameranie: V histórii pôdoznanectva spoločne i samostatne v oboch štátoch možno pri určitom zjednodušení rozlíšiť tri odborne dominantné obdobia. Prvým je obdobie spoznávania pôd (v 70. rokoch minulého storočia), za ním nasledovalo obdobie s prioritami zameranými na hodnotenie a účelové kategorizovanie osobitostí pôdneho krytu (80. a 90. roky 20. storočia). Tretím bolo obdobie elektronizácie údajov o pôde s uplatnením modelových technológií potrebných pre šírenie poznatkov o pôde a pre ich široké využívanie v mnohých odvetviach vedy, praxe a riadenia našej spoločnosti. Publikácia je napísaná v slovenskom a českom jazyku. Súčasťou publikácie je aj zoznam osobností z oblasti slovenskej a českej pedológie.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2018

ISBN: 978-80-8163-026-2

Počet strán: 192

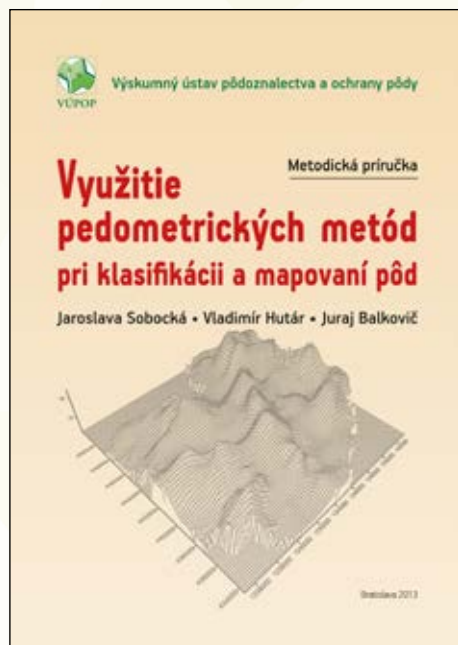
Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Využitie pedometrických metód pri klasifikácii a mapovaní pôd

Autori: Jaroslava Sobocká, Vladimír Hutár, Juraj Balkovič

Zameranie: Základnou úlohou pedometrických metód je spracovanie množstva pôdných údajov pomocou matematického aparátu. Cieľom metodické príručky je poskytnúť užívateľovi prehľad o pedometrických metódach používaných v pedológii a príbuzných disciplínach (klasifikácia a mapovanie pôd). Prístupnosť týchto metód má pomôcť vedeckým pracovníkom nielen v oblasti technológii, ale prostredníctvom matematického Zameranieného modelu pôdy má napomôcť k dopracovaniu sa presnejším výsledkom a interpretáciám svojich výstupov.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2013

ISBN: 978-80-8163-002-6

Počet strán: 56

Cena: 5 €

Diagnostika, klasifikácia a mapovanie pôd

Editor: Jaroslava Sobocká

Zameranie: Publikácia predstavuje kompiláciu 42 vybraných vedeckých príspevkov týkajúcich sa diagnostiky, klasifikácie a mapovania pôd na Slovensku a v Českej republike. Monografia zachytáva nové trendy hodnotenia pôdných vlastností, pôdných procesov, nových prístupov v mapovaní pôd a ich vlastností s akcentom na ich využitie v aplikačných programoch. Je rozdelená na 3 sekcie: I. Nové trendy hodnotenia pôdných vlastností a procesov vo vzťahu k diagnostike pôd, II. Inovačné prístupy v kategorizácii a klasifikácii pôda III. Najnovšie trendy terénneho prieskumu a mapovania pôd.
Poznámka: Publikácia bola schválená ako monografia na základe odborného vyjadrenia Odboru pôdoznanectva a ochrany pôdy Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

ISBN: 978-80-89128-90-7

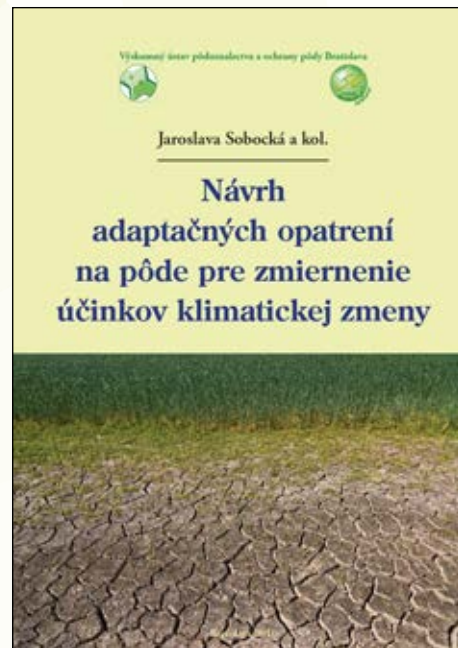
Počet strán: 335

Cena: 21 €

Návrh adaptačných opatrení na pôde pre zmiernenie účinkov klimatickej zmeny

Autori: Jaroslava Sobocká, Jozef Takáč, Emil Fulajtár, Rastislav Dodok, Ján Hríbik, Zuzana Tarasovičová

Zameranie: V prvej časti publikácia špecifikuje hlavné ohrozenia pôdneho fondu v podmienkach klimatickej zmeny a v ďalších kapitolách ponúka konkrétne návrhy adaptačných opatrení predovšetkým pre zvýšenie pôdnej organickej hmoty v pôde, proti erózii pôdy, kompakcii pôdy, salinizácii pôdy a proti suchu. Súčasťou sú pôdoochranné technológie spracovania pôdy a ich obrábanie v erózne ohrozených územiach.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-64-8

Počet strán: 64

Cena: 3,80 €

Urbánne pôdy (príklad Bratislavy)

Autori: Sobocká Jaroslava a kol.

Zameranie: Publikácia výskumu urbánnych pôd na príklade Bratislavy predstavuje pilotný projekt podrobnejšieho skúmania pôde vyskytujúcich sa v slovenských mestách a veľkomestách. Problematika spracúva a vyhodnocuje environmentálne riziká spojené s pôdnou a substrátovou kontamináciou urbanizovaného prostredia. Zároveň rieši možný transfer pôdných rizikových prvkov do kontaktných prostredí a ostatné riziká spojené s formami degradácie urbánnych pôd. Ekologický a socio-ekonomický prínos tejto knižnej publikácie je nesporný s ohľadom na zabezpečenie zdravého vývoja mestskej populácie a zlepšenie kvality života v mestách.

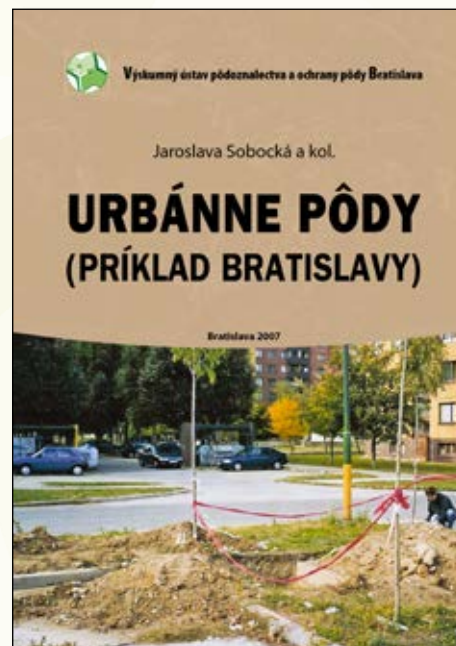
Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-39-6

Počet strán: 174

Cena: 9,90 €

Svetová referenčná báza pre pôdne zdroje 2006 Rámec pre medzinárodnú klasifikáciu, koreláciu a komunikáciu

Slovenský preklad: Jaroslava Sobocká

Zameranie: Globalizácia a globálne environmentálne východiská vyžadujú harmonizáciu a koreláciu technických jazykov, ktoré je možné použiť v oblasti pedológie. Po piatich rokoch intenzívneho celosvetového testovania a zbere údajov sa vydáva ďalšia verzia WRB. Publikácia je výstupom množstva cenných príspevkov pôdoznalcov z celého sveta. Túto publikáciu bolo možné vydať na základe úsilia veľkej skupiny expertov, spolupráce a logistickej podpory IUSS, ISRIC a FAO.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-94-5

Počet strán: 98

Cena: 13,50 €

Pôdoznalecký slovník slovensko-anglicko-nemecko-francúzsko-český

Autori: Pavel Jambor, Jaroslava Sobocká, Zoltán Bedrna, Othmar Nestroy, Alois Prax, Rudolf Šály

Zameranie: Cieľom multijazyčného slovníka je poskytnúť užívateľovi – odborníkovi jazykovú orientáciu v mnohých termínoch, ktoré sa najčastejšie používajú v pôdoznaleckej a poľnohospodárskej literatúre a praxi a bývajú často nesprávne prekladané. Napríklad pôdny druh nemožno preložiť ako soil kind alebo soil sort, ale ako particle size distribution alebo soil texture. Pri tvorbe slovníka boli vylúčené anachronizmy a nespisovné termíny a význam niektorých slov je spresňovaný v zátvorkách. Okrem toho je zoznam odborných hesiel doplnený o ďalšiu odbornú terminológiu.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznactva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2011

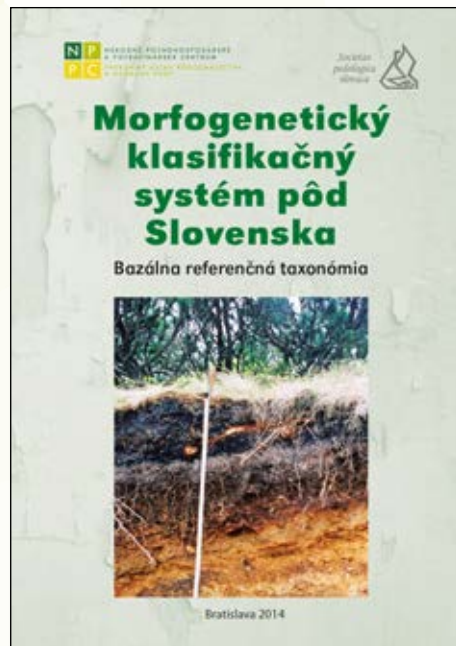
ISBN: 978-80-89128-84-6

Počet strán: 205

Cena: 16,50 €

Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska Bazálna referenčná taxonómia

Zameranie: Na úprave a inovácii druhého vydania participovali predovšetkým členovia spoločnosti *SOCIETAS PEDOLOGICA SLOVACA*. Snahou širokého autorského kolektívu bola úprava spoločnej klasifikácie poľnohospodárskych a lesných pôd. Konkrétnejším cieľom publikácie bolo podrobnejšie rozpracovať nižšie klasifikačné jednotky – variety a formy, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou systému. Ako základné kritérium klasifikácie boli použité genetické koncepcie, ktoré slúžili ako teoretický základ kategorizácie a výberu diagnostických znakov pôd.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum

Výskumný ústav pôdoznactva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2014

ISBN: 978-80-8163-005-7

Počet strán: 96

Cena: 9,50 €

Citlivosť a zraniteľnosť poľnohospodárskych pôd SR vo vzťahu ku klimatickej zmene

Autor: Jaroslava Sobocká

Zameranie: Publikácia uvádza nové aspekty hodnotenia pôd vo vzťahu ku prognózovanej klimatickej zmene na Slovensku a zároveň obsahuje návrhy na riešenie. Dobre pripravené a trhovo orientované stratégie môžu znížiť emisie skleníkových plynov ako aj náklady na prispôbenie sa nevyhnutným dôsledkom zmeny klímy. Na druhej strane správne predikované riešenia môžu znamenať aj určitý ekonomický prínos vzhľadom na fakt, že spoločnosť už bude na zmeny pripravená.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-32-7

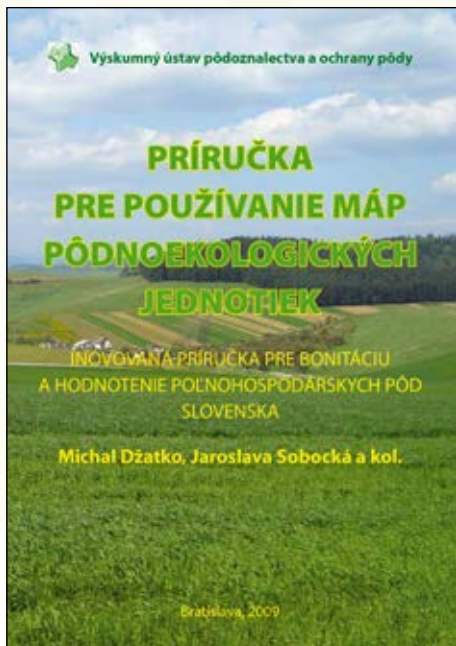
Počet strán: 27

Cena: 0,7 €

Príručka pre používanie máp pôdnoekologických jednotiek

Autori: Michal Džatko, Jaroslava Sobocká a kol.

Zameranie: Publikácia je inovovanou príručkou pre bonitáciu a hodnotenie poľnohospodárskych pôd Slovenska. Postupné zdokonaľovanie Sústavy pôdnoekologických jednotiek (BPEJ) Slovenska ako integrovaného celku je nielen informačným, ale aj inšpirujúcim podnetom pre následné zdokonaľovanie hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôd a prostredia, vrátane ich správnej interpretácie. Veríme, že k postupnému zdokonaľovaniu Sústavy pôdnoekologických jednotiek prispelo aj toto inovované vydanie.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2009

ISBN: 978-80-89128-55-6

Počet strán: 102

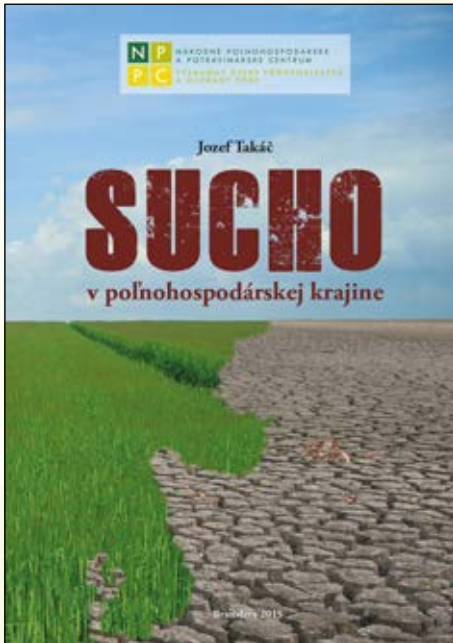
Cena: 6 €

Sucho v poľnohospodárskej krajine

Autor: Jozef Takáč

Zameranie: Cieľom publikácie bolo prezentovať časovo-priestorovú analýzu výskytu sucha v poľnohospodárskej krajine na území Slovenska zohľadňujúcu najvýznamnejšie činitele prírodného prostredia ovplyvňujúce výskyt, trvanie a intenzitu tohto javu. Zhrnutie vplyvu pôdných podmienok a porastu prostredníctvom matematického modelovania umožnilo komplexnejší pohľad na závažnosť sucha nielen z hľadiska aktuálnej situácie, ale aj v medziročnom a dlhodobom kontexte. Prezentované výsledky sú využiteľné predovšetkým pri strategickom plánovaní a príprave adaptačných opatrení v súvislosti so zmenou klímy a očakávanou dezertifikáciou krajiny.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2015

ISBN: 978-80-8163-012-5

Počet strán: 70

Cena: 6,50 €

Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd – história, metodika, hodnotenie a využitie

Slovenský preklad: Rastislav Skalský, Jan Vopravil (eds.)

Zameranie: Cieľom publikácie je najmä odbornej verejnosti-pracovníkom v decíznej sfére, výskumníkom, študentom aj územným plánovačom, ktorí pri svojej činnosti prichádzajú do styku s údajmi o pôde, ale aj všetkým iným záujemcom priblížiť „Komplexný prieskum pôd“ a taktiež ozrejmiť problematiku digitalizácie a spôsobov využitia výstupov KPP v súčasnosti.

Vydali: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava
Výskumný ústav meliorácií a ochrany pôdy, v.v.i., Praha

Rok vydania: 2014

ISBN: 978-80-87361-28-3

Počet strán: 103

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

VÝZNAMNÝ AUTOR

Prof. Ing. JOZEF VILČEK, PhD.

Absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1981), PhD. v odbore Pedológia na PriFUK Bratislava (1998). Habilitačné (doc.) i inauguračné (prof.) konanie v študijnom odbore Fyzická geografia a geoekológia na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove (2003, 2005). Pracoval v Oblastnom výskumnom ústave agroekológie Michalovce (1982 – 1988) a v súčasnosti pracuje vo Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy. V rokoch 1995 – 2018 pôsobil ako vedúci Regionálneho pracoviska NPPC – VÚPOP v Prešove.

Profesijné aktivity: hodnotenie a mapovanie produkčného a environmentálneho potenciálu poľnohospodárskych pôd, využívanie a usporiadanie pôdneho fondu Slovenska, ekonomické a energetické parametre poľnohospodárskych pôd, projekty zúrodnenia a ochrany pôd, expertná a posudková činnosť v oblasti využívania a ochrany pôd, minimalizačné a pôdoochranné technológie spracovania pôd, pedogeografia, využívanie a ekologická stabilizácia krajiny. Člen Akreditačnej komisie poradného orgánu vlády SR, člen Slovenskej akadémie poľnohospodárskych vied, vedeckých rád SPU Nitra, Prešovskej univerzity, člen European society for soil conservation, člen odborných komisií doktorandského štúdia na Prešovskej univerzite, UK i TU vo Zvolene, člen redakčných rád časopisov *Folia Geographica*, expert Prešovského samosprávneho kraja pre oblasť životného prostredia, člen komisie VEGA č. 2 pre vedy o Zemi a vesmíre, environmentálne vedy.

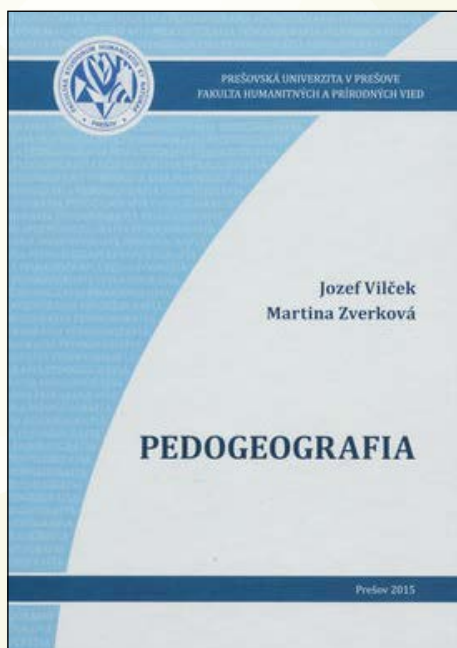
Autor a spoluautor 9 vedeckých monografií, 7 vysokoškolských učebníc, 3 vysokoškolských učebných textov a 10 knižných publikácií, 238 vedeckých prác (100 príspevkov uverejnených vo vedeckých časopisoch, 45 v recenzovaných vedeckých zborníkoch, 65 v zborníkoch z medzinárodných vedeckých konferencií, 28 v zborníkoch z domácich vedeckých konferencií) a 101 odborných prác.

Najvýznamnejšie monografie a učebnice: *Energetika sústav hospodárenia na pôde* (2000), *Environmentálna pedológia* (2005), *Vhodnosť poľnohospodárskych pôd a krajiny Slovenska na pestovanie rastlín* (2007), *Kvalita zložiek životného prostredia v problémových oblastiach Slovenska* (2010), *Kategorizácia a hodnotenie poľnohospodárskych pozemkov na Slovensku* (2013), *Pedogeografia* (2015). Najvýznamnejšie vedecké práce: *Potenciály a parametre kvality poľnohospodárskych pôd Slovenska* (2011), *Risk elements in soils of burdened area of eastern Slovakia* (2012), *Bioenergetic potencial of agricultural soils in Slovakia* (2013), *Mapovanie a hodnotenie invironmentálnych funkcií poľnohospodárskych pôd Slovenska* (2014), *Integrated index of agricultural soil quality in Slovakia* (2018).

Pedogeografia

Autori: Jozef Vilček, Martina Zverková

Zameranie: Cieľom tejto vysokoškolskej učebnice je poskytnúť študentom geografie, pedológie, ale aj krajinárstva, poľnohospodárstva, ekológie, environmentalistiky, či manažmentu študijný materiál a informácie o význame, rozšírení, vlastnostiach, klasifikáciách, hodnotení i možnostiach využitia pôd v krajine, na Slovensku a čiastočne aj vo svete. Vzhľadom na svoje zameranie publikácia prináša súhrn najnovších a najdôležitejších poznatkov potrebných pre účely poznávania postavenia a významu pôd v krajine.

Vydala: Prešovská univerzita v Prešove

Rok vydania: 2015

ISBN: 978-80-555-1384-3

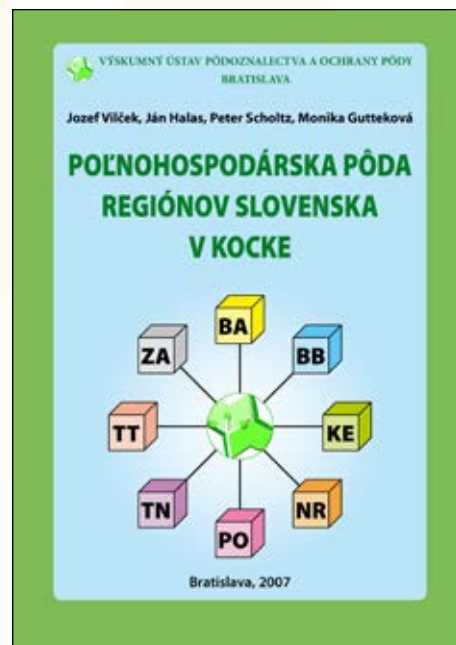
Počet strán: 200

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Poľnohospodárska pôda regiónov Slovenska v kocke

Autori: Jozef Vilček, Ján Halas, Peter Scholtz, Monika Gutteková

Zameranie: Cieľom tejto publikácie je pomôcť častokrát len deklarovanej potrebe rozvoja regiónov Slovenska spracovaním a prezentáciou charakteristiky ich poľnohospodárskych pôd. Na úrovni samosprávnych krajov a okresov poskytuje publikácia vo forme prehľadných tabuliek a máp dostatočný prehľad o využití a možnostiach poľnohospodárskych pôd. Takáto základná informácia môže slúžiť pre akékoľvek súčasné, či plánované aktivity v regiónoch. Publikáciu je možné využiť aj pre krajinotvorné, ochranné či praktické účely. V neposlednom rade môže poslúžiť v edukačnom procese, či iné vyvolané štúdie. Určená je predovšetkým decíznej sfére samosprávnych oblastí ktorá priamo, či sprostredkovane rozhoduje o smerovaní regiónov.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-33-4

Počet strán: 380

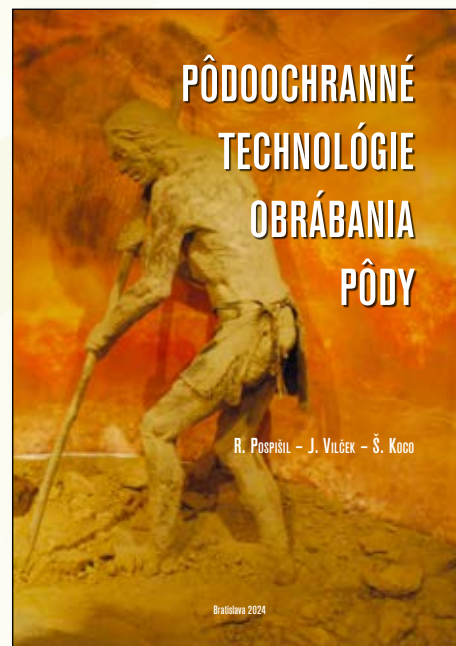
Cena: 5 €

Pôdochranné technológie obrábania pôdy

Autori: Richard Pospíšil, Jozef Vilček, Štefan Koco

Zameranie: Cieľom publikácie je zhodnotiť pôdne podmienky Slovenska a zároveň vysvetliť základné princípy jednotlivých spôsobov obrábania pôdy. Informácie prezentované v publikácii tvoria základ pre orientáciu v otázkach racionálneho obrábania pôdy a mechanického ošetrovania rastlín počas vegetácie. Je koncipovaná a určená pre vedeckú obec, ale má ambíciu osloviť aj širší okruh záujemcov z oblasti rastlinnej výroby, študentov i samotných pestovateľov poľných plodín. Monografia integruje aj už doposiaľ známe poznatky, ktoré obohacuje o doposiaľ nepublikované informácie obsahujúce najnovšie vedecké výsledky a predkladá aj relevantné závery.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2024

ISBN: 978-80-8163-054-5

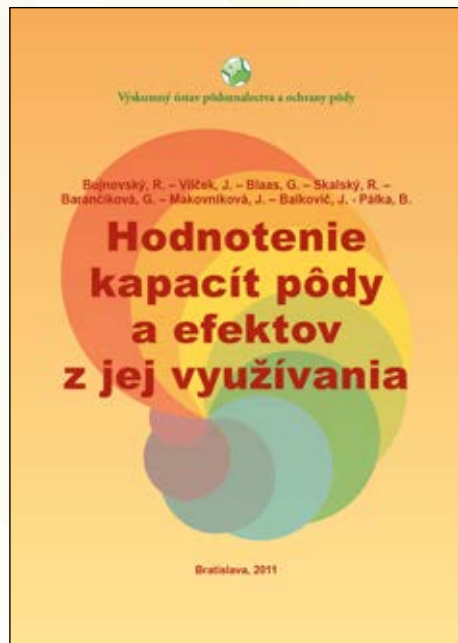
Počet strán: 149

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Hodnotenie kapacít pôdy a efektov z jej využívania

Autori: Radoslav Bujnovský, Jozef Vilček, Gejza Blass, Rastislav Skalský, Gabriela Barančíková, Jarmila Makovníková, Juraj Balkovič, Boris Pálka

Zameranie: Ústredným cieľom publikácie je hodnotenie pôdy a posúdenie jej stavu s ohľadom na využívanie krajiny. Hodnotenie pôdy zahŕňa viaceré aspekty, ktoré sú účelovo orientované na hodnotenie vlastností a funkcií pôdy ovplyvňujúce potenciál jej využitia, hodnotenie pôdy z hľadiska existujúceho stavu a potenciálov jej využívania s ohľadom na spoločenské záujmy a so zreteľom na degradačné procesy pôdy a environmentálne limity. Okrem nových poznatkov sa publikácia podieľa na tvorbe spoločenského povedomia a získavania širokej verejnosti pre využitie výsledkov resp. konkrétnych opatrení, podpore rozhodovania predstaviteľov štátnej správy a vlády a na zavádzaní výsledkov do praxe vrátane hodnotenia spoločenských dopadov.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava
Rok vydania: 2011

ISBN: 978-80-89128-83-9

Počet strán: 70

Cena: 6,30 €

Regionálne aspekty dopadu klimatických zmien na produkčný potenciál poľnohospodárskych pôd Slovenska

Autor: Jozef Vilček

Zameranie: Z doposiaľ vypracovaných klimatických scenárov je zrejmy dopad zmien aj na vlastnosti poľnohospodárskych pôd a tým aj na produkciu rastlín na nich pestovaných. Za týmto účelom bol na základe predpokladaných klimatických zmien do roku 2090 predikovaný možný produkčný potenciál poľnohospodárskych pôd. Cieľom publikácie bolo vypracovať scenár potenciálneho rozšírenia, resp. redukcie plôch ich pestovania v jednotlivých regiónoch Slovenska a vypracovať konkrétny scenár dopadu predpokladaných klimatických zmien na produkciu biomasy poľnohospodárskych plodín, ako aj na kategorizáciu vhodnosti pôd pre ich pestovanie.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2009

ISBN: 978-80-89128-57-0

Počet strán: 50

Cena: 1,60 €

Pôda – Voda – Záplavy

Autori: Jozef Vilček, Stanislav Torma, Ján Halas, Radoslav Bujnovský

Zameranie: Voda a pôda – hydrosféra a pedosféra sú zložky prírodného i životného prostredia nevyhnutné pre život. Vo vzájomnej harmónii zabezpečujú základné biologické, fyzikálne i chemické procesy na Zemi. Ak sa táto harmónia naruší, zväčša to má negatívny dopad na stabilitu krajiny i život jej obyvateľov. Publikácia ponúka zaujímavé kapitoly, napr. „Živinový režim pôd po záplavách“ alebo „Čo s pôdou po záplavách“.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-76-1

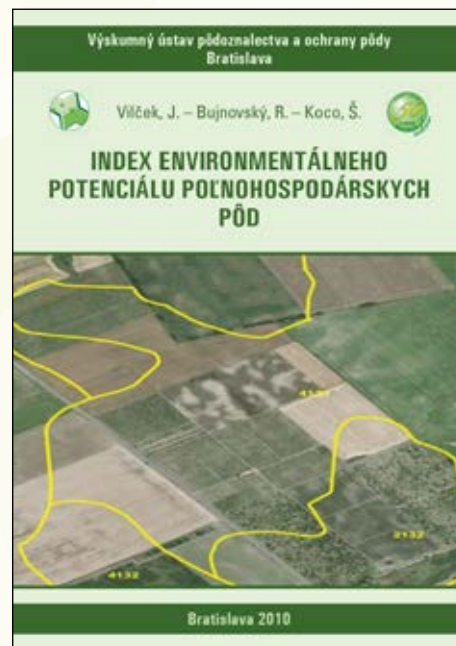
Počet strán: 21

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Index environmentálneho potenciálu poľnohospodárskych pôd

Autori: Jozef Vilček, Radoslav Bujnovský, Štefan Koco

Zameranie: Predkladaná publikácia predstavuje posun v oblasti hodnotenia pôd a poskytuje odbornej a širokej verejnosti prehľadné informácie o schopnosti poľnohospodárskych pôd Slovenska plniť vybrané ekologické funkcie s tým, že miera tejto schopnosti je kategorizovaná a vyjadrená v bodových aj cenových reláciách. Bodové hodnoty environmentálneho potenciálu poľnohospodárskych pôd sú vypracované na úrovni krajov a okresov.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-70-9

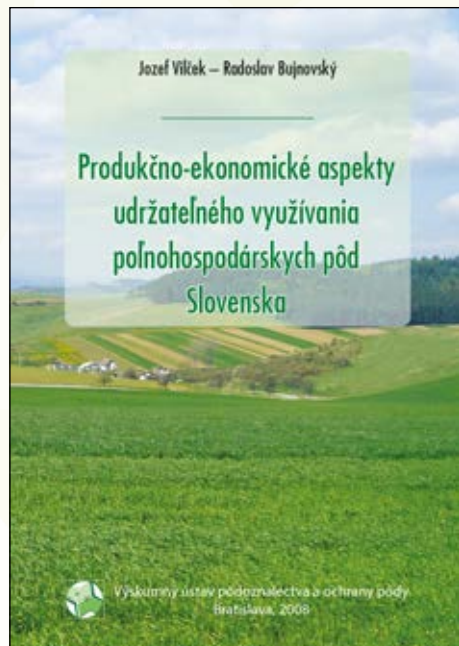
Počet strán: 44

Cena: 2,60 €

Produkčno-ekonomické aspekty udržateľného využívania poľnohospodárskych pôd Slovenska

Autori: Jozef Vilček, Radoslav Bujnovský

Zameranie: Z ekonomického hľadiska je pôda vnímaná ako kapitál a produkty sú predmetom ekonomických aktivít, ktorými sa dá čím ďalej, tým viac úspešne obchodovať. Nie každá pôda však vzhľadom na objem vyprodukovanej biomasy prináša rovnaký úžitok. Cieľom publikácie bolo prispieť k objasneniu úlohy a potenciálu poľnohospodárskych pôd v produkčnom i mimoprodukčnom procese. Publikácia prináša čitateľovi taktiež poznatky, na základe ktorých je možné konštatovať, že pôda svojimi parametrami ovplyvňuje výšku i kvalitu produkcie plodín a teda ovplyvňuje aj očakávané ekonomické efekty.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2008

ISBN: 978-80-89128-42-6

Počet strán: 62

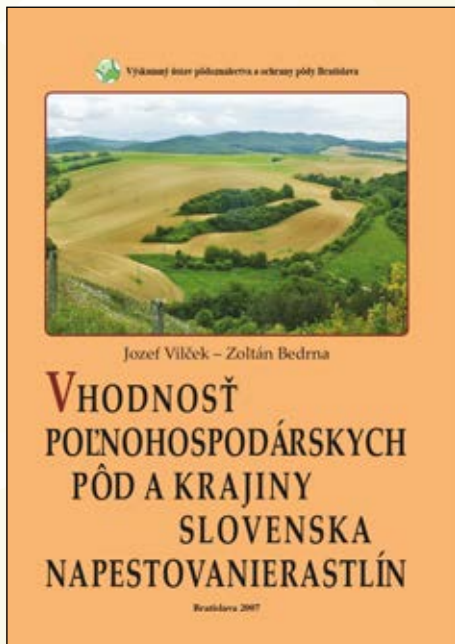
Cena: 2,30 €

Vhodnosť poľnohospodárskych pôd a krajiny Slovenska na pestovanie rastlín

Autori: Jozef Vilček, Zoltán Bedrna

Zameranie: Cieľom publikácie bolo čiastočne odhaliť vhodnosť agrárnej krajiny Slovenska na pestovanie tradičných poľnohospodárskych plodín, zeleniny i energetických rastlín. Jej účelom bolo poukázať na možnosti i schopnosti prepojenia súčasných poznatkov pedológie, agronómie a biológie i ďalších vedných disciplín a v širšom rozsahu opísať vzájomné vzťahy a väzby medzi pôdou a kultúrnou rastlinou. Publikácia je určená pre laickú, ale aj odbornú verejnosť, najmä pre agronómov, krajinných inžinierov a všetkých, ktorých zaujíma krajina a možnosti jej využitia.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-36-5

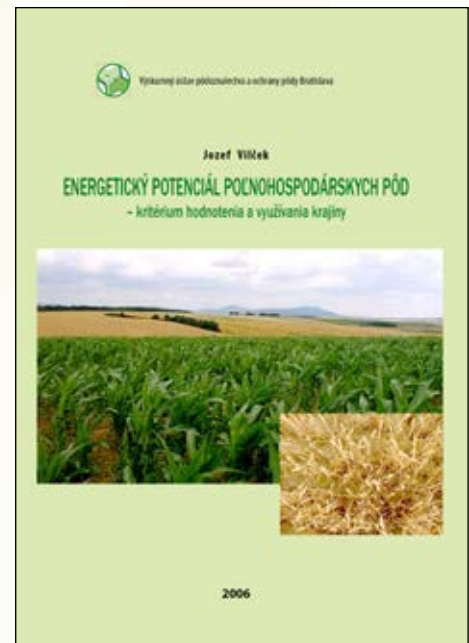
Počet strán: 245

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Energetický potenciál poľnohospodárskych pôd – kritérium hodnotenia a využívania krajiny

Autor: Jozef Vilček

Zameranie: Cieľom publikácie je záujemcom o hodnotenie krajiny, životného prostredia i samotných poľnohospodárskych pôd poskytnúť informácie o potenciálnych produkčných možnostiach pôdných jednotiek vyjadrených v energetických jednotkách. Takéto hodnotenie (podobne ako bodové vyjadrenie) na rozdiel od napríklad ekonomického vyjadrenia nepodlieha subjektívnym výkonom.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2006

ISBN: 80-89128-25-4

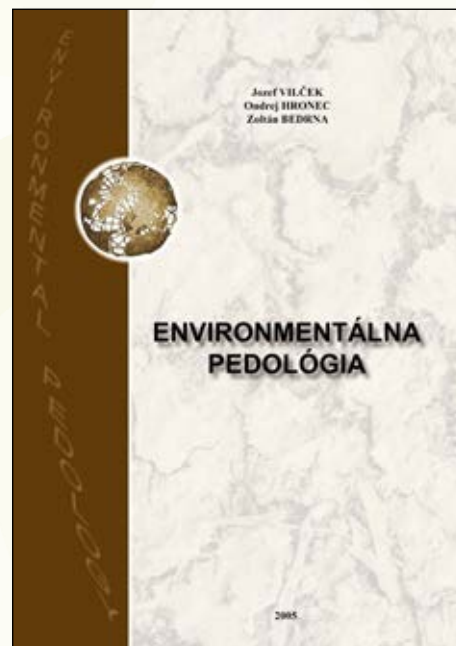
Počet strán: 82

Cena: 3,50 €

Environmentálna pedológia

Autori: Jozef Vilček, Ondrej Hronec, Zoltán Bedrna

Zameranie: Cieľom publikácie je objasnenie vzťahov medzi pôdou, ostatnými zložkami prírody i človekom. Je nápomocná nielen pre študentov SPU, ale aj všetkým, ktorí s pôdou prichádzajú do styku či už vedecky, odborne, alebo prakticky. Z tém dávame do pozornosti napríklad funkcie a vlastnosti pôdy, kvalita pôdy, klasifikácia antropogénnych pôd, zraniteľnosť pôd, či ekologické princípy hospodárenia na pôde v trvalo udržateľných poľnohospodárskych systémoch.

Vydali: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Rok vydania: 2005

ISBN: 80-8069-501-6

Počet strán: 299

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Ochrana vôd pred znečistením živinami z poľnohospodárstva – zásady a požiadavky

Autor: Radoslav Bujnovský, Vladimír Piš, Pavol Bezák

Zameranie: Optimalizácia vstupov živín v hnojivách pri pestovaní plodín sa týka samotnej rentability pestovania, ktorá je dlhodobo v centre pozornosti poľnohospodárov, ako aj ochrany životného prostredia. Publikácia sa primárne zameriava na opatrenia, ktoré treba realizovať za účelom znižovania úrovne znečistenia vôd v zraniteľných oblastiach. Jej súčasťou je téma znižovania difúzneho znečisťovania podzemných a povrchových vôd živinami – dusíkom a fosforom na základe nových poznatkov.

Vydal: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2023

ISBN: 978-80-8163-047-7

Počet strán: 53

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Pôdoznanectvo pre enviromanažérov

Autor: Pavol Bielek

Zameranie: Vysokoškolská učebnica je určená prírodovedne, environmentálne, ale aj technicky orientovanú odbornú výchovu (stavebníctvo, vodné hospodárstvo, krajinné inžinierstvo, poľnohospodárstvo, lesníctvo) na príslušných univerzitách, pre použitie vo vede, výskume, projekcii, ale aj v decíznej sfére. Zaujme množstvom tém, napríklad pôda a globálne problémy sveta, právna ochrana pôdy na Slovensku, vlastnícke vzťahy k pôde, či pôda ako súčasť politik EÚ.

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Rok vydania: 2017

ISBN: 978-80-552-1682-9

Počet strán: 318

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Kompendium praktického pôdoznanectva

Autor: Pavol Bielek

Zameranie: Publikácia sa so svojim pôdoznaleckým obsahom vyjadruje predovšetkým k územiu SR s diferenciáciami odpovedajúcimi jej vnútorným prírodným a spoločenským pomerom. Identifikuje a hodnotí nielen parametre pôdneho krytu, ale umožňuje aj praktické orientácie pre ich reguláciu, porovnania s pôdami okolitých štátov a najmä s členskými EÚ a OECD. Jej využiteľnosť sa predpokladá aj pri politických a legislatívnych rozhodovaniach a pri aktivitách samospráv. V hospodárskej sfére zaujme poľnohospodárov, lesníkov a environmentálnych manažérov.

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Rok vydania: 2014

ISBN: 978-80-552-1155-8

Počet strán: 245

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Metodika bilancie pôdnej organickej hmoty a stanovenia potreby organického hnojenia poľnohospodárskych pôd

Autor: Pavol Bielek, Olga Jurčová

Zameranie: Metodika je vypracovaná na základe dlhoročného výskumu a rozsiahleho merania Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy. Rozhodujúce hodnoty, konštanty a parametre uvádzané a využívané v tejto publikácii sú získané z vlastných experimentov a preto sú autentické a odpovedajúce podmienkam hospodárenia na Slovensku. Metodika je určená predovšetkým poľnohospodárom, aby si dokázali kvalifikovane posúdiť svoj súčasný stav pôdnej organickej hmoty, a aby si mohli identifikovať nevyhnutné zmeny potrebné pre dosiahnutie lepšieho hospodárenia s organickou hmotou.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-80-8

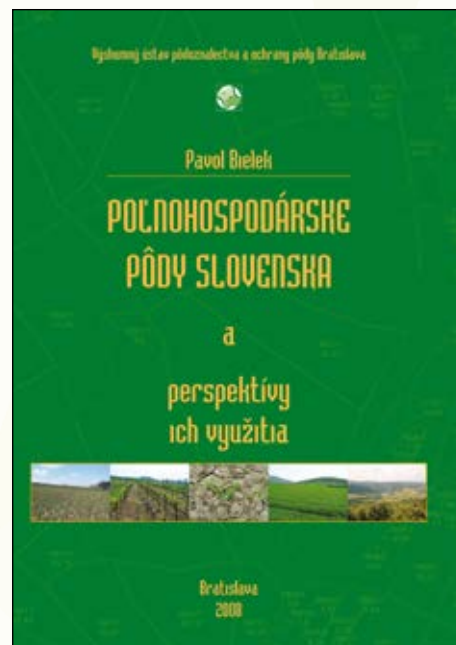
Počet strán: 148

Cena: 13 €

Poľnohospodárske pôdy Slovenska a perspektívy ich využitia

Autor: Pavol Bielek

Zameranie: Knižná publikácia prezentuje predpokladané trendy vo vývoji potenciálov pôdy na celoštátnej úrovni a východiská pre národohospodárske plánovanie, environmentálny rozvoj a diferencované národné politiky (pôdna, environmentálna, vodná, lesnícka, regionálneho rozvoja, a i.). Súčasne motivuje k vypracovaniu štúdií pre nové impulzy vo využívaní pôdy na každej úrovni manažovania pri využívaní krajinného priestoru. Sumárne informácie vznikli metódou bottom-up (zdola – nahor), t.j. od detailných informácií o každom poli na území SR, cez algoritmy, až po finálne informácie reprezentujúce stav na území SR.

Vydali: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2008

ISBN: 978-80-89128-41-9

Počet strán: 140

Nepredajné – dostupné v knižnici VÚPOP na zapožičanie

Naša pôda, naša istota

Autori: Juraj Hraško, Michal Džatko, Bohdan Juráni, Pavol Bielek

Zameranie: Publikácia bola vydaná pri príležitosti 50. výročia založenia Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave. Publikácia vytvorila priestor predstaviť priority z pohľadu významných pôdoznalcov súčasnej doby. Témy jednotlivých príspevkov zapadajú do kontextu doby, v ktorej najaktívnejšie tvorili a tým vytvorili historický prierez vývoja novodobého pôdoznanectva na Slovensku. Ide o zaujímavý experiment predstavenia histórie ústavu na princípe rozdielnosti a súčasne jednoty tvorivých schopností a zodpovedností autorov, ktorí pôsobili na čele ústavu.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-71-6

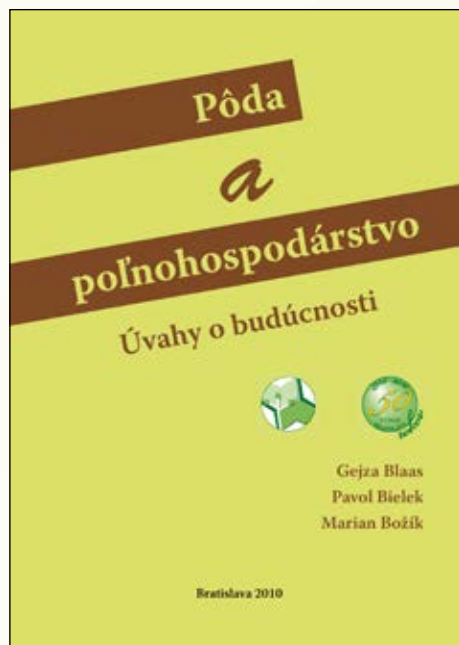
Počet strán: 54

Cena: 3,20 €

Pôda a poľnohospodárstvo – úvahy o budúcnosti

Autor: Gejza Blaas, Pavol Bielek, Marian Božík

Zameranie: Príručka obsahuje námety na formulovanie strategických cieľov a priorít strednodobého rozvoja poľnohospodárstva. Východiskom práce je koncepcia multifunkčného poľnohospodárstva, ktorá tvorí základ uskutočňujúcich sa reforiem Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Príručka rozoberá situáciu poľnohospodárstva na Slovensku v posledných rokoch z hľadiska vývoja produkcie, ekonomickej efektívnosti, využívania pôdy a ekologických požiadaviek na hospodárenie.

Vydal: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2010

ISBN: 978-80-89128-63-1

Počet strán: 47

Cena: 2,40 €

Starostlivosť o pôdu a vodu pri pestovaní jabloní a hrušiek

Autori: Ľubomír Hanisko, Ján Hríbik, Ivan Hričovský

Zameranie: Publikácia je určená veľkoproducentom a rovnako aj záhradkárom. Prostredníctvom poskytnutých informácií umožňuje pestovateľom dosiahnuť vyššiu efektivitu vstupov do procesu pestovania jabĺk a hrušiek. Uvedený je bližší popis integrovaného pestovania ovocia, význam výživy a závlahy z pohľadu pôdoochranných a vodoúsporných aspektov ich aplikácie, najmä so zreteľom hnojivej závlahy.

Vydal: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2013

ISBN: 978-80-89128-99-0

Počet strán: 142

Cena: 7 €

Úsporné technológie zavlažovania z hľadiska ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskej výroby

Autori: Ján Hríbik a kol.

Zameranie: Príručka ponúka technicko-technologické aplikácie úsporných závlahových technológií a ich uplatnenie v produkčnom procese poľných plodín. Súčasťou príručky je aj podporný systém pre integrované riadenie zavlažovania a príklad konkrétneho využitia vody a dusíka pri produkcii ovocia (jabloní a hrušiek).

Vydali: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

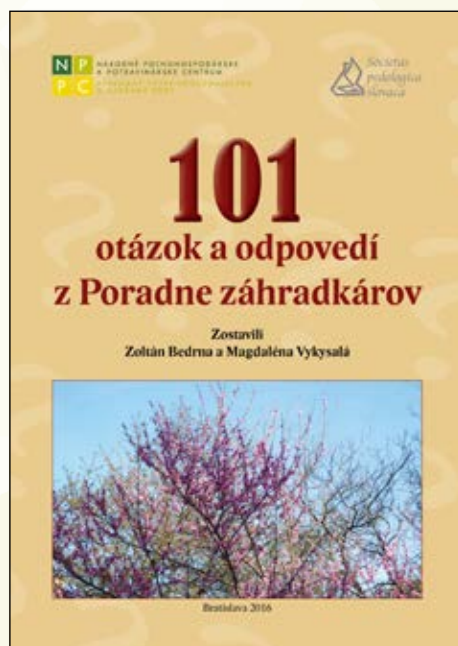
Rok vydania: 2007

ISBN: 978-80-89128-38-9

Počet strán: 47

Cena: 1,60 €

101 otázok a odpovedí z Poradne záhradkárov

Autori: Zoltán Bedrna, Magdaléna Vykysalá

Zameranie: Na základe fungovania „Poradne záhradkárov“ vznikla praktická publikácia otázok a odpovedí, ktoré Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy prostredníctvom doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc. zaznamenal počas existencie poradne. Nakoľko väčšina otázok a odpovedí mala širšie a rôznorodejšie spektrum problémov (kompost, pôda v skleníku, dusíkaté vápno, mravce, atď.), vedomosti o mnohých pestovateľských postupoch sú prostredníctvom praktickej príručky nápomocné aj mnohým ďalším záhradkárom a pestovateľom okrasných a úžitkových rastlín.

Vydalo: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava

Rok vydania: 2016

ISBN: 978-80-8163-018-7

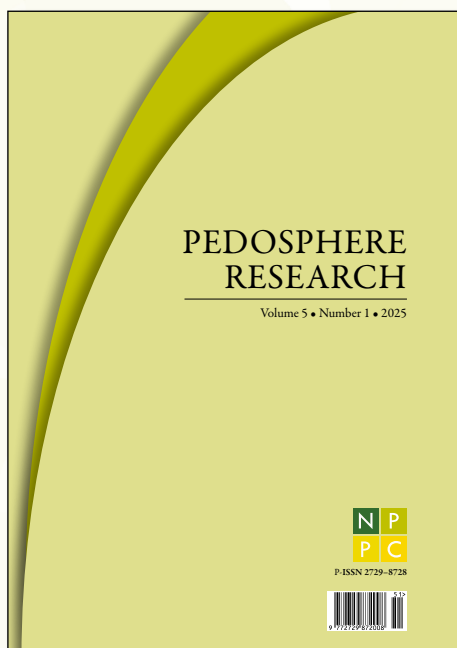
Počet strán: 62

Cena: 4 €

PEDOSPHERE RESEARCH

Zostavuje: doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.

Zameranie: Časopis PEDOSPHERE RESEARCH je recenzovaný vedecký časopis s otvoreným prístupom, ktorý publikuje originálne výskumné práce. Časopis je pokračovaním Vedeckých prác VÚPOP a vydávaný NPPC – VÚPOP dvakrát ročne. Hlavným cieľom časopisu je šíriť, prezentovať, propagovať vedecké poznatky o pôdach a ich prostredí, ich vlastnostiach, využívaní a ochrane, ako aj stimulovať spoluprácu a porozumenie medzi pedológmi a vedcami z príbuzných pedologických disciplín. Pedologicky orientovaný časopis pokrýva všetky typy výskumu a využívania pôdy, t.j. poľnohospodárske, lesné a mestské pôdy. Je koordinovaný medzinárodnou redakčnou radou a verejnosti je prístupný na stránke www.pedosphereresearch.sk.

Vydáva: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum –
Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava

Od roku: 2021

ISSN: 2729-8728

Dostupné na: www.pedosphereresearch.sk

KNIŽNÝ KATALÓG 2025

Vydaný pri príležitosti 65. výročia založenia Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy
Vydalo: Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva
a ochrany pôdy, Trenčianska 55, 821 09 Bratislava
Druhé vydanie

Spracovala: Ing. Eva Pekárová, MBA
Grafická úprava: Ing. Karol Végh